

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petlitvsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Montagnini.

Dični prepisovavci iz »Narodovega« uredništva so teden pozneje kakor naš list pricapliali na svojih žurnalistovskih bergljah ter šele zdaj poročajo o Montagninijevih listinah in odkritjih »Figara«. Seveda ne brez nezgod. Predvčerajšnji uvodnik »Narodov« o Montagniniju je namreč zlasti v zadnjih dveh odstavkih, kjer se opisuje, kakšen »tepec« da je bil prelat Montagnini, prepisan iz dunajske »Zeit« od 8. t. m. Da prevod ni veren, ampak zavrit in prismojen zasoljen, se samoobsebi razume, ako se pomisli, da »Narod« v tem oziru uspešno konkurrira z rimskim »Asino«.

»Narod« svoje prestrašene bravce kar pomaka v kri. Kaj se je našlo vse v Montagninijevih listinah? Kaj se je dokazalo? »Jasno kot beli dan je sedaj dokazano, da je rimska cerkev kovala hudodelske kompote proti francoski republiki. Cerkev ljubila in miru je ščuvala nevedne ljudi na upor in na poboje, cerkev, ki nosi na svojih zastavi podobno Izveličarjevo, se je pehal na vse načine, da bi med Francozi zanetila bratmoreden boj, klanje in prelivanje krvi in napela je vse sile, da bi na Francoskem povzročila revolucijo, upajoč, da s tem prepreči ločitev države od cerkve. Sveta katoliška cerkev je delala na to, da bi se Francozi med seboj spoprijeli, pobijali in klali.« — Za to trditev »Narod« ne doprinese prav nobenega dokaza. Dokaz zato so mu le sledeča dejstva: Montagnini je poročal v Rim o mišljenju škofov in duhovnikov, klerikalne aristokratke v Lyonu so »morale« izročiti svoj volivni fond v znesku 300.000 frankov, Piou-u, kardinal Merry del Val je naročil pri poslancu Piou-u za papeža sodček žganja. To vse je pač tako duhovito, da lahko »Narodova« izvajanja pustimo na stran in važnost odkritij Montagninijevih listin presojamo nepristransko.

Kaj je Montagnini zagrešil? Pri tem moramo v prvi vrsti vpoštovati dvojce: Avtentičnost odkritij »Figara« ni še dokazana in drugič, odkrila se je zgolj neoficijalna, privatna korespondenca Montagninijeva ter njegov dnevnik. Sveta stolica ali pa papežev državni tajnik po teh odkritjih, ako so resnična, ni prav nič prizadet. Največja njegova krivda bi bila ta, da je preveč verjel Montagniniju, kar pa ni na ukrepe svete stolice glede na Francosko prav nič uplivalo.

Izkazala se je pač krivda, pa čisto drugod. Izkazalo se je, da sedanja organizacija francoskih katoličanov ni prav nič vredna. Montagninija so obdajali katoliški konzervativci starega kopta, ki so mu dopovedavali, da bi se dal Clemenceau morda podkupiti. Saj je Clemenceau bil že pri panamski aferi zelo prizadet in umazan — morda se bo dal pregovoriti za lep denar, da ne bo v zbornici zagovarjal separacijske postave. Če je Piou res to mislil in mu je Montagnini verjel, po-

tem je bila brezdvomno nesrečna in precej neumna misel, kakoršno zmorejo le konzervativci. Francoska cerkev bo rešena, ako se podkupi Clemenceau! Ali pa drugi primer: »Ligue des femmes francaises« — »Zveza francoskih žen« — je nabrala precejšnjo denarno svoto in je ta denar hotela pri volitvah porabiti za podporo monarhistovsko-katoliških kandidatov. Te pobožne, ali silno kratkovidne in nerazsodne žene niso na noben način hotele podpirati demokratiških ali republikanskih katoličanov, ampak zgolj monarhiste, ki bi se v prvi vrsti zavzemali za burbonce, potem seveda za vero in stare plemiške tradicije. Montagnini je čisto upravičeno delal na to in tudi dosegel, da se je ta denar porabil tudi za ostale katoliške kandidate.

Ta razbitost katoliške organizacije se iz Montagninijevih listin jasno zrcali — nov dokaz za to, da se bodo na Francoskem le tedaj razmere izboljšale, ako bodo katoličani ustanovili demokratiško politično organizacijo, ki bo krepko posegla v volitve, organizirala ljudstvo, ga izobraževala in zjedini.

Druge stvari, ki se Montagniniju očitajo, so neosnovane. Poročal je v Rim o političnem mišljenju škofov in duhovnikov. V to je bil skoziinok upravičen. Tako je na primer poročal, da je znani abbé Lemire fantastični »reformni katoličan«, koadjutor kardinala Richarda, monsieur Amette, da drži baje z vlado, o abbé Gayrandu pa, da pravzaprav ne vé, kaj da je in da se ga drži še precej galikanskih nazorov. To je vse. Dokazuje, da so francoski katoličani sami krivi svojih porazov. Tudi med duhovniki jih je precej takih, ki ne pojmujejo novega časa, novih potreb in stremiljenj in se lovijo za vzori stare burbonske Francije, za galikanizmom ali pa za naporno umevanimi modernimi težnjami. Enega pa sovražnika cerkve niso našli med Montagninijevimi listinami, dasi so ravno to iskali: needinosti med francoskimi škofi.

NAGODBA.

Mešetarji. — Vojaške koncesije.

Torej na Dunaju so se zopet pričela nagodbena pogajanja. Svet je radoveden in rad bi izvedel, o čem se sedaj pravzaprav še pogajamo z Ogrji. O tem nas poučujeta dve poročili. Prvo, avstrijsko poluradno poročilo, pravi, da tvori predmet posvetovalnj kompleks vseh že prej proučenih vprašanj, o katerih se bodo sedaj vnovič posvetovali. Rezultat dosedanjih pogajanj bodo ministri resimirali in se posvetovali o tem resimeju.

To se po naše pravi: Namesto da bi se ministri pogajali in posvetovali dalje o nagodbi, se bodo posvetovali in porazgovarjali o svojih prejšnjih, brezuspešnih pogajanjih. Ministri bi radi svet prepričali, da gredo naprej, v resnici pa stojijo danes ravnokar kakor pred enim mesecem na razpotju in ne merejo dalje.

Ogrsko časopisje pa je po svoji navadi bolj gostobesedno. Iz vseh ogrskih glasov se da posneti ena vodilna melodija: Na Dunaju hočejo sedaj ogrski ministri doseči, da se skleneta takorekoč dve pogodbi, ena za dobo od leta 1907 do 1917, druga za leto 1917 do 1927. Do leta 1917 se bodo Ogrji v gospodarski skupnosti z nami na stroške te skupnosti pripravljali in pripravili za svojo gospodarsko neodvisnost, po letu 1917 pa bodo gospodarsko neodvisni, toda oni zahtevajo, da jim mi že zdaj tudi zagotovimo, da jim bomo dovolili po letu 1917 velike carinske ugodnosti in pa prednosti. Tako naj mi sami Ogrm zgradimo in dogradimo njihovo gospodarsko samostojnost, ker so oni sami za to preslabi.

Bolj značilne in važne, kakor vse čenče in marnje o resimejih nagodbenih posvetovalnj pa so vojaške zadeve. Schönaich in Jekelfalussy sta bila pri cesarju v avdijenci, in sicer potem, ko se je Jekelfalussy, ogrski hovenadni minister, dolgo posvetoval z Weckerlom. Komaj so listi pisali, da je ta stvar v zvezi z nagodbo, že so jeli uradni krogi na vse kripelje dementirati. Danes celo pišejo, da sta bila Schönaich in Jekelfalussy k cesarju pozvana, da poročata o preosnovi generalnega štaba in izboljšanju častniškega avanzmāa.

Takih dementijev smo, zlasti kar se tiče avstrijsko-ogrskih razmer, že navajali. Morda bodo Ogrm dovolili nekaj vojaških koncesij, ko bo pa prišel čas, da vojni minister to zagovarja pred avstrijsko delegacijo, bo odstopil, kakor svoj čas Pitreich in novi vojni minister, bo obžaloval, kar je stari storil in ostalo bo pri storjenem.

Vse te račune pa bi utegnil prekrizati novi parlament. Upajmo, da jih bo.

REFORMA GENERALNEGA ŠTABA.

Dunaj, 10. aprila. Šef generalnega štaba, Konrad pl. Hötendorff, izda v kratkem naredbe, ki se tičejo reorganizacije generalnega štaba, oziroma vojne šole, ki vzgaja štabovce. Temeljno načelo teh naredb je to, da se skrajša število štabovcev. Dozdaj je pohajalo toliko častnikov vojno šolo, da je le tretjina po dokončanih študijah bila prideljena generalnemu štabu. Sedaj ustanovijo tri letnike vojne šole. V prvi letnik pride 50 častnikov, v drugega 40, v tretjega 35. Stotnik v generalnem štabu bo odzdaž zamogel postati le tisti častnik, ki je 13 do 14 let služil pri četi.

V kratkem izide tudi naredba, ki bo častnike navajala na to, da se bodo marljivo učili deželnih jezikov.

OGRSKA ZBORNICA.

Že včeraj smo poročali, kako strašno so bili razburjeni ogrski poslanci v ogrski državni zbornici, ko je predsednik Justh naznačil, da je rumunski poslanec Vajda, katerega Ogrji strastno sovražijo, ker nevstrašno brani svoj narod, v stenografski zapisnik vtihotapil

neko sramotilno pesem na Mažare. Zadnja kitica te pesmi se glasi:

»Vse zaman — ti boš izginila
druhal azijska in poldiva!«

Zaraditega se je moral Vajda opravičiti in prositi zbornico odpuščanja. Vajda je izjavil, da je pesem v zbornici prebral v dokaz, kako daleč pride, ako se narodnost ščuva proti narodnosti in več poslancev neodvisne stranke je tudi slišalo, kaj da je prebral. Vtihotapil ni ničesar, nasprotno, prizadeval si je, da pesem ne pride v tiskarno, kjer so pa izjavili, da ni moč ničesar več popravljati. Ko je zbornica med divjim upitjem mažarskih poslancev in grožnjami izrekla Vajdi grajo, se niso dvignili Rumunji Goldis, Maniu in dr. Skicak. To je seveda dalo Mažarom povod, da so planili nanje, jih sramotili in rjuli, dokler se niso pomirili. 26 poslancev neodvisne stranke je zahtevalo, naj se odredi tajna seja, kar se je tudi zgodilo. Poslanci hočejo Vajdo prisiliti, da odloži mandat.

Medtem je Slovak Martin Kollar govoril proti zakonskemu načrtu o uredbi plač ne-državnim učiteljem ter izjavjal, da je sedanja ogrska vlada sovražna kulturnim interesom slovaškega naroda.

OBČUTLJIVI OGRJI.

Budimpešta, 10. aprila. Ogrski ministri so zelo vznemirjeni vsled protestnega shoda, katerega so napovedali dunajski vseučiliščniki proti novemu ogrskemu šolskemu zakonu. Baje bi to znalo slabo vplivati na nagodbena pogajanja. Upajo, da bo avstrijska vlada našla kak formalni povod, da shod prepove.

POSLANEC AUER.

Berolin, 10. aprila. Tu je umrl socialnodemokratski poslanec Auer.

(Auer je bil prvi tajnik nemške socialnodemokratske stranke. Bil je priprost človek — svoj čas sedel — toda z lastno pridnostjo si je pridobil zlasti v praktičnem oziru toliko znanja, da je lahko vodil poleg Bebla celo stranko. V državnem zboru je bil eden najboljših govornikov.)

GENERALNI ŠTRAJK V PARIZU?

Pariz, 10. aprila. Za 11. t. m. je izdala vlada izredne odredbe. Vsa pariška garnizija je pripravljena, v obližju nameščene garnizije pa so dobile povelje, pripraviti se na odhod proti Parizu.

Vladni krogi ne verujejo, da bi izbruhnil generalni štrajk v tolikem obsegu, kakor so to napovedali delavski sindikati. V ministrstvu se baje ne razburja. Pač pa je pariško prebivalstvo zelo prestrašeno in se boji, da ne bi vsled generalnega štrajka delavcev jestvinske stroke izbruhnila lakota.

Ljudje nakupujejo kolikor le morejo jestvin, da se za čas štrajka založijo.

LISTEK.

Čudna postelja.

Angleški spisal Wilkie Collins.
(Konec.)

Gledal sem navzgor nepremično, nemo, brez sapa. Sveča je bila že popolnoma izgorela, toda mesečna svetloba je še vedno razsvetljevala sobo. Nizdoli in nizdoli, brez prestanka in brez glasu, je prihajal gornji del postelje, in še vedno se je zdelo, da me velikanški strah vedno močneje in močneje privezuje na matraci, na kateri sem ležal — vedno bolj se je pogrezal nizdoli, dokler ni prišel prašnati duh ovse baldahina v moje nosnice.

V tem končnem trenutku me je nagon samoobrambe zbudil, zbudil iz mojegazamakenja in navsezadnje sem se zganil. Bilo je ravno še dovolj prostora, da sem se mogel po strani zvaliti iz postelje. Ko sem brez vsacega glasu padel na tla, se je ogal tihorilnega baldahina dotaknil moje rame.

Ne da bi nehal dihati, ne da bi si obrisal mrzli pot s svojega čela, takoj sem se vzdignil na kolena, da opazujem ta gornji del postelje. Bil sem popolnoma kakor začaran od tega, kar sem videl. Ako bi bil slišal stopinje za seboj, ne bi se mogel obrniti okoli; ako bi bilo na čuden način kako resilno sredstvo kje pripravljeno zame, ne bi se mogel ganiti, da bi se z njim okoristil. Čelo življenje v meni je bilo v tem trenutku osredotočeno v mojih očeh.

Prihajal je nizdoli — cel baldahin, z resami okoli in okoli, pogrezal se je doli — doli — čisto doli; tako popolnoma doli, da sedaj ni bilo med posteljo in baldahinom niti toliko prostora, da bi mogel stisniti svoj prst vmes. Tipal sem ob straneh ter spoznal, da je bilo ono, kar se mi je od spodaj videlo navaden lahek baldahin štirinožne postelje, v resnici debela, široka matraca, katere notranjost je zakrivala preobleka in pa rese. Pogledal sem na gornji del baldahina ter videl vzdigovati se iznad njega štiri strašne, dolge, gole kofe.

V sredini tega gornjega dela postelje se je nahajal velik lesen višak, ki ga je očividno privil skozi luknjo v stropu, ravno tako kakor se privijajo navadne stiskalnice doli na stvar, ki se jo hoče stiskati. Cela grozna priprava se je premikala, ne da bi povzročala najmanjši šum. Nikacega škripanja ni bilo slišati, ko je prihajala nizdoli, in sedaj ni bilo čuti niti najmanjšega glasu iz sobe zgoraj.

Sredi smrtne in strašne tišine sem zapazil pred seboj — v devetnajstem stoletju, in v civilizovanem glavnem mestu Francoske — tak stroj za skrivnen umor potom zadušenja, kakor se je mogel kdaj nahajati v najhujših dneh inkvizicije, v samotnih gostilnah po gorovju Hare, v skrivnostnih sodiščih westfalskih! In še vedno se nisem mogel ganiti, ko sem gledal tla, mogel sem komaj dihati. Toda začel sem zopet zadobivati zmožnost misliti, in v trenutku mi je bila jasna cela morilna zarota proti meni v vsej grozoti.

V mojo čašo kave so natresli omamljivih snovi, in sicer zelo mnogo. Pred zadušenjem pa sem bil rešen s tem, da sem zavžil preveli-

ko množino narkotičnih snovi. Kako sem divjal in se lutil pri napadu mrzlice, ki pa mi je rešila življenje s tem, da me je obdržala be-dečega! Kako brezskrbno sem bil zaupal samoga sebe onima lopovoma, ki sta me peljala v to sobo, z namenom umoriti me v spanju radi mojega dobička s pomočjo najboljših gotove in najboljših grozne iznajdbe za skrivno izvršitev umora! Koliko moč, ki so bili na dobičku kakor jaz, je že spalo v tej postelji, v kateri sem hotel spati tudi jaz, ter se ni nikdar več videlo ali slišalo o njih! Stresel sem se pri sami misli na to.

Toda kmalu so zopet zastale vse moje misli, ko sem videl baldahin iznova se premikati. Potem, ko je ostal na postelji — kakor sem mogel preceniti — kakih deset minut, se je začel premikati navzgor. Zločinci, ki so ga premikali od zgoraj, so očividno mislili, da so sedaj dosegli svoj namen. Tiho in počasi, kakor je prišel doli, se je ta gornji del postelje vzdigoval proti svojemui prvotnemu prostoru. Ko je prišel do gorenjih delov štirih kotov, je prišel tudi do stropa. Niti luknje, niti višaka ni bilo mogoče videti, postelja je postala na zunanje zopet navadna postelja — baldahin navaden baldahin — tudi za najbolj nezaupljive oči.

Sedaj sem se mogel prvič gibati — vzdigniti se s kolen — se oblačiti ter premišljati, kako uteči. Ako bi je z najmanjšim šumom izdal, da se je izjalovil poskus zadušenja, me je bilo gotovo, da me umore. Ali sem že povzročil kak šum? Napeto sem poslušal ter zrl proti vratom.

Ne! Nobenih korakov zadaj na hodniku, nobenega glasu stopinje, lahke ali težke, v

sobi zgoraj — popolna tišina povsodi. Poleg tega, da sem zaklenil in zapahnil svoja vrata, sem jih tudi zabarikadiral z edinim zabojem, ki sem ga našel pod posteljo. Odstraniti zopet ta zaboj (ki mi je zastajala v žilah, ko sem mislil, kaj vse utegne biti v njem), ne da bi povzročil šuma, je bilo nemogoče; in dalje, misliti, da bi bilo mogoče niti skozi hišo, ki je bila sedaj za celo noč zaprta, je bilo naravnost blazno. Samo ena priložnost mi je preostala — okno. Splazil sem se tja na prstih.

Moja spalna soba se je nahajala v prvem nadstropju ter je bila obrnjena na ulico. Vzdignil sem roko, da odprem okno. Dobro sem vedel, da od tega dejanja odvisi moja rešitev. V hiši morilcev čujejo dobro. Ako bi je katerikoli del okvira poknil, ako bi železno obešalo zaškripalo, bilo bi po meni!

Gotovo sem se trudil najmanj pet minut, ako računam po času — pet ur, ako računam po negotovosti — da sem odprl okno. Posrečilo se mi je to storiti tiho — storiti z vso spretnostjo tatu — in nato sem pogledal doli na ulico. Skočiti globoko doli, bi bila gotova smrt! Nato sem pogledal okoli po straneh hiše. Na levi strani je peljala navzdol debela vodna cev — šla je čisto blizu zunanega vogala okna. V onem trenutku, ko sem ugledal cev, sem vedel, da sem rešen. Začel sem zopet prosto dihati, prvokrat odkar sem videl baldahin postelje premikati se doli na mene!

Nekaterim bi se videla pot do rešitve, kakor sem jo našel, težavna in precej nevarna, meni pa ni upanje na plezanje po tej cevi navzdol vzbudilo niti najmanjši misli na nevarnost. Bil sem vedno važen goliti telesne vaje, v šoli sem bil vedno na glasu kot spre-

NEMIRI V MAROKU.

Berolin, 10. aprila. Iz Pariza poročajo, da so v Udži maroški domačini ubili tri Alžirce, ki pripadajo francoskemu vojaškemu oddelku, ki je zasedel Udžo.

London, 10. aprila. »Times« poročajo, da so v Casablanci v Maroku izbruhnili nevarni nemiri. Maroški sultan je francoski vladi glede na zadoščenje za umor Francoza Mauchampa v Udži že odgovoril, toda tako nejasno, da francoska vlada odgovora najbrže niti na znanje ne bo vzela.

KRALJEVSKI SESTANKI.

Carigrad, 10. aprila. Obisk italijanskega kralja v Atenah je turške kroge zelo vznemirilo. Tukaj domneva, da je šlo posebno za Albanijo in Kreto.

Cartagena, 10. aprila. Sestanek med španskim in angleškim kraljem je imel velik politični pomen. Formalna zveza se sicer ni sklenila, pač pa so se zaznamovale točke, v katerih bosta Angleška in Španska skupno postopali zlasti pri haški mirovni konferenci in — kakor domnevajo dunajski krogi — tudi za slučaj kake morebitne vojske. V tem oziru obstoji sicer tudi že med Angleško in Portugalsko pogodba, ki daje Angleški v slučaju vojske na razpolago portugalska pristanišča, sedaj so se temu podobne določbe najbrže sklenile tudi v Cartageni med Edvardom in Alfonzom. Kar se tiče konference v Haagu, bo Špansko zastopal Don Villa Urutia, brezpogo ni pristaš Angleške. Sicer pa se bo Španska na mirovni konferenci zavzela zgolj za to, da se sploh razpravlja o splošnem razoroženju, delj pa ne bo šla, ker bi bil ves trud za ta predlog zaman.

GNEZENJSKO-POZNANJSKA NADŠKOFIJA.

Pruska vlada hoče, da ostane gnezensko-poznanjska nadškofija nezasedena. Poljska vlada ne mara, Nemec je pa nemogoč.

KATASTROFA NA »JENI«. ZLOČIN?

Pariz, 10. aprila. Dozdaj so našli na francoski oklopnici »Jeni«, ki je kakor znano, vsled eksplozije streliva ponesrečila, 120 mrtličev. Ker se je pa izmed mornarjev pogrešalo samo 118, sumijo, da sta se nahajali na »Jeni« dve neznani osebi, ki sta izvršili zločin, zažgali smodnišnico in sami poginili.

ŠTRAJKOVSKO GIBANJE.

Berolin, 10. aprila. 40.000 mizarjev in tesarjev zahteva od delodajalcev osemurni delavnik in povišanje mezde. Ker delodajalci tem zahtevam nočejo ugoditi, utegne izbruhniti velik štrajk.

RUSIJA.

Zahteve ruskih Poljakov.

Peterburg, 10. aprila. Poljska frakcija v ruski dumi je v svoji avtonomistiški komisiji sklenila sledeči program za poljsko avtonomijo: 1. Varšavski deželni zbor je najvišja avtonomna oblast. 2. Sklepe varšavskega deželnega zbora predloži carju posebni minister, oziroma državni tajnik v odobrenje. Ako car kakega sklepa ne potrdi, pride zadeva pred duma. 3. Deželni zbor predloži carju več kandidatov za najvišja uradniška mesta, izmed katerih car enega izbere. Ti uradniki so odgovorni deželni zboru. 4. Carskega namestnika, ki ima samo civilnopravno oblast, imenuje car. 5. Posebni minister za Poljsko mora biti Poljak in katoličan in je član ministrskega sveta. Točka 9 določa, da naj veljajo za Poljsko seveda vse državne postave, ki veljajo tudi za Rusijo, posebne postave za Rusijo (točka 10) pa izdaja varšavski deželni zbor s carjevo sankcijo. 11. Notranji uradni poslovni jezik je poljski. 12. Z osrednjo oblastjo se posluje v ruščini.

Peterburg, 10. aprila. Carski ukaz določa, da imajo vdove in sirote očetov in mož, ki jih umorijo revolucionarji ali ki padejo v boju z vstaki, ravnotako pravico do pokoj-

nine, kakor vdove vojakov, padlih v boju s sovražnikom.

Peterburg, 10. aprila. Ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo vse shode med velikonočnim tednom. To velja posebno za poslanca dume, ki ne smejo v velikonočnih počitnicah poročati svojim volivcem.

NAPADI.

Varšava, 10. aprila. Tu je prišlo med vojak in ljudsko množico do spopada, v katerem je bilo več oseb ubitih. Pri napadu na neko trgovino sta bila ustreljena dva vojaka.

Lodz, 10. aprila. Tu mečejo reakcionarci bombe in pobija o Jude. Revolucionarji so ustrelili 8 delavcev in dva vojakov.

Berolin, 10. aprila. Baše so člani bojne organizacije »Pravih ruskih ljudi« nameravali umoriti poslanca dume, Tatarinova, a so nameri zasedaj opustili. Dasi policija ve za te naklepe, je popolnoma pasivna.

DUMA.

Peterburg, 9. aprila. Duma je proračun z veliko večino glasov izročila proračunski komisiji.

Volilni boj.

(Gruden je govoril.) Ta novica kroži med idrijskimi liberalci, kakor kaka posebna zgodovinsko pomenljiva novica. Zagoda zna govoriti, saj je govoril na Zavracu. Kaj je Zagoda govoril, sicer nihče ne ve povedati, toda dovolj je, da je govoril. Čuje se tudi, da je šel Zagoda h g. župniku v Zavracu po »žegen« za zadnjo uro liberalne stranke, pa mu g. župnik niti tega veselja ni hotel storiti. Tako bo liberalna stranka dne 14. maja »preminula« brez tolažbe. Res žalostno!

(Shod na Gori pri Idriji) se je vršil v ponedeljek. Shodu, na katerem je predsedoval č. g. dekan Arko iz Idrije, je poročal o programu in načelih S. L. S. kandidat Jožef Gostinčar. Gosp. Stanonik iz Horjula pa je govoril o značaju liberalcev in o kršč. načelih. K besedi se je oglasil tudi g. Kajetan vitez Premrester, župan občine Dole in »neodvisni kmet« v družbi notarja Pegana, Julčeta iz Idrije in »nadkmeta« Tavzeza. Povedal je, da je to ljudstvo verno, katoliško, in da naj se to dobro ljudstvo nikari ne vznemirja in hujša. Mi nečemo biti proti duhovnikom in ne proti veri. Nato priporoča Grudna kot »neodvisnega kmeta« za poslanca. Ko je Gostinčar pojasnil, da Grudna kandidira liberalna stranka in ga priporoča umazani »Narod«, je gosp. vitez to tail, češ, Grudna smo postavili sami domačini kandidatom. Gosp. vitez Premrester je zatajil liberalno stranko in celo dejal: »Kaj pa se je storilo za nas v državnem zboru? Zboljšali so uradnikom plače! Ko mu je šel g. župnik Lah naštel »kmete«, ki hočejo Grudna, in mu je Stanonik pojasnil, da bi se bili za kandidata, kakoršnega je opisal gosp. vitez, oglasili pri vodstvu Sl. Lj. Str. in imeli bi gotovo domačega moža. Ko je nato šel g. dekan Arko spregovoril nekaj besedi v pojasnilo, je zaključil shod. Zborovalci pa so dejali, da puste g. Zagoda doma, da ne bode trpela njegova trgovina.

(Shod v Zavracu) je bil v torek dopoldne ob 9. uri govorila sta Gostinčar in Stanonik. Zbralo se je nad 70 mož. Kandidatura Gostinčarja se je sprejela z navdušenimi »živjokli« navzočih brez ugovora. Ker so imeli v nedeljo popoldne ravno v istih prostorih volilni shod »neodvisni kmetie« iz Idrije, na katerem je tudi kandidat Gruden »komaj odprl usta«, kakor so povedali, je bil ta shod važen, ker se je razkrinkala hinavščina neodvisnikov. Posebno navdušeni so bili kmetie za odpravo notarijata in spremembo lovskega zakona, za kar gosp. Zagoda ne more ustopiti, ker ga kandidirajo notar in njegov uradnik. Brez dvojbe bo tudi v tem kraju ljudstvo dne 14. maja reklo: »Zagoda, ostani doma!«

(Shoda v Drskovčah in v Parjah.) Pretečeno nedeljo, dne 7. t. m. sta bila shoda v Drskovčah in v Parjah v občini Zagorje na Notranjskem. Na shodu v Drskovčah, ki se

je vršil v prostorni lopi vrlega pristaša S. L. S. gosp. Gr. Polha, so govorili domači gosp. vikar Groznik, gg. A Orehek in obč. tanik J. Eržen, oba iz občine Knežak. Vdeležba je bila prav obilna. Vse se je vršilo lepo v redu in mirno, ker se navzoči nasprotniki — Domicelj in s pijačo navdušena telesna straža iz Zagorja — niso upali motiti shoda. Splošni vtis shoda je bil nepričakovano dober; razen par zadušnih liberalnih vzdihov po postojnskem Deklevi, je bilo čuti le odobravanje in pritrdjevanje navzočega ljudstva. To pa je neznanstvo zabolelo Domicelja in njegovo gardo, ki si nikdar še misliti niso mogli, da je v zagorski občini sploh mogoče kakšno katoliško zborovanje. Hajdi na kolo, pa v Zagorje po ljudi. »Teci, spravi skupaj ljudi, da gredo v Parje, kjer bodo klerikalci zdajle takoj imeli še en shod,« je v največji naglici naročal Lojze Domiceljev nekemu človeku — kar mu, če hoče, dokažemo s pričani. »Pijače dosti, plačati ne bo treba nič, vse bo zastoj!« so govorili. Vse, kar v Zagorju liberalno »leze in grede«, je v tem hipu imelo samo eno željo in zahtevo: Shod v Parjah se mora preprečiti! — Se preden so bili naši v Parjah, so bili Zagorci že tam. V gostilni so jih hitro nekoliko napojili, potem pa gnali na prosto pred cerkev, kjer so začeli kričati, da je letelo skozi ušesa. V začetku ni bilo tam menda nič domačinov, potem pa so seveda prihajali od vseh strani iz gale radovednosti, kaj ta nenavadni vrišč pred cerkvijo pomeni. Nabralo se je polno otrok in žensk, pa tudi nekaj mož in fantov je prihitelo pogledat komedijo pred cerkvijo, kjer so kričali Domicelj, mladi Agatnik in neki Jurij. Ko so naši prišli do napovedanega zborovališča v hiši g. Zeleta, ki je pošteni star korenine, je bilo tam le par mož. Vse je kazalo, da bo naš shod slabo obiskan ali ga pa sploh ne bo. Pred cerkvijo pa sta Domicelj in Agatnik posameznim skupinam govorila kar oba naenkrat. Kar se med njimi prikaže kaplan Orehek in začne govoriti. Za hip so osupnili, potem pa se Domicelj kakor besen spravi nadenj. Toda Domicelj je premalo pazil na besede. Ko izusti nekosurovo neresnico zoper osebno čast g. dr. Šusteršiča, ga Orehek zgrabi za jezik, ali si upa to laž ponoviti vpricho g. dr. Šusteršiča samega. Tega pa si ni upal trdit in se je začel počasi umikati, kaplan pa je govoril dalje. Ni kazalo drugega, kakor da so protivniki začeli kričati »Živio« in peti kvantarske pesmi, kar je bilo čisto prav, da so jih ljudje vsaj spoznali. Tako surovo obnašanje, kakor so ga presenečeni Parijci z žalostnim srcem morali gledati tu, je pač redko! Kar zavzvo zdravo Marijo. Vsi se odkrijejo, le neki »neodvisni kmet« se noče. »Vidite ga, taki so, še moliti nočejo!« se čuje polglasno mrmljanje, in nekdo mu s silo potegne klobuk z glave. Tudi to je pripomoglo, da so se ljudem začele oči odpirati, kakšni so pravzaprav ti »neodvisni kmetie«. Ko so po molitvi liberalci začeli zopet divjati, zakliče: »Pri Smodniku bo zdajle shod! Kar vas je pametnih, za menoj!« V dolgi vrsti se je ljudstvo vsulo za njim. In zgodilo se je, da se je shod, za čegar preprečenje so liberalci napeli vse moči, vršil prav dostojno. Zborovalna soba je bila polna mož in fantov. Govorila sta domači gosp. vikar Groznik in g. kaplan Orehek. Po petčetrurnem zborovanju se je ljudstvo zadovoljno in navdušeno razšlo. Upamo, da so se marsikakemu Parijcu ta dan oči odprle, kam silijo in kaj nameravajo »neodvisni kmetie«. Imajo lepe besede, pa grde namene!

(Iz Celja.) »Narodna stranka« priredi v nedeljo, 14. t. m., v celiskem »Narodnem domu« zaupen shod volivcev mestne skupine Celje-Ormož, da postavijo kandidata. Sklenili so, da postavijo Rebeke. (Iz Trbovelj) se nam piše: V nedeljo, dne 14. t. m., priredi »Narodna stranka« v veliki dvorani g. J. Fortje zopet volilni shod, na katerem hočejo zopet postaviti kandidata Roša. Pa ne da bode kdo od Trboveljčanov v nedeljo doma ostal! — Pred 14. majem pa priredijo še dva shoda.

(Shod v Kočevju.) Včeraj zvečer vršil se je shod zaupnikov nemške napredne stran-

ke v Kočevju v gostilni Loy. Shoda udeležilo se je okoli 80 zaupnikov. Govoril je knez Auersperg.

(Kandidatje v Trstu.) V volivni imenik tržaški je vpisanih 38.000 volivcev. Dozdaj so znani sledeči kandidati: 1. okraj (St. Jakob) župnik dr. Vattovaz, krščanski socialc, dr. Rybaf, Slovenec, Pittoni, socialni demokrat. 2. okraj (Novo mesto, Greta, Skorklja) Scabar, socialni demokrat; baje bo tu kandidiral za krščanske socialce dr. Dompieri, bivši župan. 3. okraj (Barriera vecchia, Kladin) Paglini, socialni demokrat. 4. okraj (Zgornja Kjarbola) dr. Depangher za krščanske socialce, Oliva, social. demokrat. 5. okraj (okolica) dr. Gregorin, Slovenec, Anton Jernečič, socialni demokrat.

(Dr. Jililota.) zaderskega župana, hočejo laški liberalci baie kandidirati v Trstu, da tako poklonijo en mandatu laškemu Dalmatincem, ki bodo sicer brez poslanca. Dobro poučeni krogi pa trdijo, da tega tržaški Lahi ne bodo storili iz bratovske ljubezni do Dalmatincev, ampak ker sami nimajo nobenega sposobnega kandidata.

(Iz Dalmacije.) Za zadrski mandat se potegujeta Hrvatska stranka in Čista stranka prava. Pri zaupnem posvetovanju o kandidatu pod predsedstvom Biankinijevim se niso mogli zediniti, iz katere stranke se naj vzame kandidat.

(Razdor v moravski mladočeški stranki.) V moravski mladočeški stranki se je pojavil razpor. En del mladočehov je pod vodstvom dr. Stranskega sklenil volivni kompromis z naprednjaki, drugi del pa se je priklopil konzervativcem.

(Proti ministru Pacaku.) Volivni shod v Kutni hori, kjer je postavljen za kandidata češki minister rojak dr. Pacak, se je končal z veliko blamažo za mladočeško stranko in Pacaka. Volivci so namreč odklonili Pacakovo kandidaturu in izjavili, da bodo volili agrarca Svejka. Ko so Mladočehi pozvali volivce, naj manifestirajo za dr. Pacaka, je večina zborovavcev upila: Hamba!

Dnevne novice.

+ Hribar in »Slovenski Narod«. Zdaj se je pa še »Narod« začel norčevati iz Hribarjeve poštovanosti. Včeraj pravi, da »Slovenec« Hribarju očita poštene zasluge. Ne, »Slovenec« le liberalce zmerja, ker silijo Hribarja k žrtvam. Mi ne pustimo, da bi liberalci Hribarja tako meni nič, tebi nič žrtvovali. Nastavili so mu revolver na prsi, da mora kandidirati, in dasi je zdihoval: Samo 20 kron na dan, prosim vas, kaj je to zame? — so dejali: Moraš. Dovolj si že vžil od mile domovine, da se zdaj enkrat žrtvuješ. V Ljubljani pa je drugih, ki morajo zasedati tvoja dobro plačana mesta. Tako nečloveški so liberalci, in če mi branimo Hribarja pred njegovimi rabeljini, pa nas napadajo. Ali ni dr. Triller na shodu dejal, da liberalci zahtevajo od Hribarja veliko žrtev, gmotno in duševno? Cisto v protislovju so bile nadaljne Trillerjeve besede, da je infamno obrekovanje, če kdo trdi, da hočejo liberalci Hribarja izriniti iz Ljubljane. Če bi Hribar k vsem svojim dosedanjim častem in dohodkom dobil še poslanstvo, vendar ne bi bila to nikaka žrtev. Dr. Triller je s svojo silno nesrečno frazo sam podrl, kar je hotel trdit, ter je le pokazal, da imajo liberalni kolovodje s Hribarjevo kandidaturo namene, ki se jih ne upajo javno povedati.

+ »Doktor« Chamove rožice. »Narodov« kavalir je Arnošt Cham s Hrvaškega. Moža so iskali že orožniki in je imel kavalirske sitnosti radi haveloka. To vse bi »doktor« Cham položil rad »ad acta«. Ad acta je Cham položil tudi račun za šopek, katerega je pred tremi leti naročil pri nekem vrtnarju za god svoje Dulcinee. Naj bo Cham tako prijažen in naj poišče iz svojih aktov ta račun, znašajoč 4 krone, ker kavalir in »Narodov« gentleman že lahko po treh letih plača šopek za svojega dekleta.

+ Družba sv. Cirila in Metoda. 180. seja je bila 2. aprila t. l. Otvoril jo je podpredsednik gosp. notar Luka Svetec ob treh po-

ten in drzen plezavec, in tako sem vedel, da mi bode moja glava, da mi bode moje roke in noge zvesto služile pri nevarnem plezanju navzgor ali navzdol.

Že se mi je posrečilo premakniti eno roko preko okna, ko sem se spomnil na žepni robc z denarijem pod blazino. Čisto lahko bi ga bil pustil za seboj, toda v svoji maščevanželjnosti sem bil odločen, da naj bi lopovi v igralni hiši pogrešali svoj plen kakor tudi svojo žrtev. Zaradi tega sem se vrnil k postelji nazaj ter si s pomočjo ovratnice privezal težki žepni robc zadaj na hrbtu.

Ravno ko sem ga dobro pritrdil ter ga spravil v pripraven položaj, se mi je zdelo, da sem čul glasove dihanja zunaj pred vrati. Mrzlo čuvstvo groze me je zopet spreletelo, ko sem poslušal. Ne! Še vedno smrtna tišina v hodniku — slišal sem samo, kako je nočni zrak rahlo vlekel v sobo. V naslednjem trenutku sem bil zopet na oknu — in v prihodnjem sem že trdo držal vodno cev z rokami in nogami.

Splezal sem dolj na ulico lahko in tiho, kakor sem mislil, da moram, ter sem z vso mogočo naglico obrnil svoje korake proti policijski postaji, o kateri sem vedel, da se nahaja v neposredni bližini. Slučajno je bil podprefekt in nekoliko izbranih mož pokonci; mislim, da se temeljito razpravljali o načrtu, kako odkriti povzročitelje nekega skrivnostnega umora, o katerem je ravno tedaj govoril cel Pariz.

Ko sem pričel svojo povest v brezspalni naglici in zelo slabi francoščini, sem mogel videti, da je podprefekt menil, da ima pred seboj kakega pijanega Angleža, ki je nekoga oropal;

kmalu pa je spremenil svoje mnenje, ko sem nadaljeval, in predno sem mogel povedati vse, je porinil papirje, ki so ležali pred njim, v predal, dal klobuk na glavo, dal meni drugega (bil sem namreč gologlav), oddal povelje za oddelek vojakov, izrekel željo, da se njegovi izvedeni podaniki pridružio ter vzamejo seboj vsa mogoča orodja za odpiranje vrat in razdiranje tal iz opeke, ter prijel mene kar najbolj prijazno in vljudno za roko ter me peljal seboj iz hiše.

Ko je bil podprefekt še majhen deček in se je kot tak prvokrat podal k igri, lahko rečem, da gotovo ni bil pol tako vesel, kakor sedaj vzpričo dela, ki ga je čakalo v igralni hiši. In šli smo po ulicah dalje, medtem, ko me je podprefekt križem izpraševal ter mi v isti sapi častital, ko smo korakali na čelu naše mogočene posse comitatus. V trenutku, ko smo dospeli do hiše, so razpostavili straže spredaj in zadaj; proti vratom so naravnali celo baterijo udarcev; v nekem oknu se je prikazala luč; meni so naročili, da se skrijem za policijo — nato so trkali dalje in klicali: »V imenu postave, odprite!«

Vzpričo tega poziva so se zapahli in zapor pred neko nevidno roko umaknili in trenutek pozneje je bil prefekt v hodniku, pred njim pa je stal na pol oblečen in smrtno bled strežaj. Sledeči kratki razgovor se je razvil med obema:

»Mi bi radi videli Angleža, ki spi v tej hiši.«

»Odšel je pred več urami.«

»Prav nič takega ni storil. Njegov prijatelj je odšel, on pa je ostal. Pokaži nam njegovo spalnico!«

»Prisezam vam, monsieur le Sousprefect, nega ni tukaj! On —«

»Prisezam vam, monsieur le Garçon, on je tukaj. On je spal tukaj — pa vaša postelja se mu ni zdela posebno prijetna — prišel je k nam, da se pritoži radi tega — tukaj se nahaja med našimi možmi — tukaj sem pa jaz, in prav želim, da pogledam po eni ali dveh bolnih v njegovi postelji. Renaudin! (je poklical enega svojih podložnih ter kazal na strežaja), primite tega moža ter mu zvežite roke na hrbtu. Sedaj pa, gospodje, pojdimo gori!«

Vsaakega moškega in vsako žensko v hiši so prišli — »starega vojaka« najprvo. Nato sem pokazal posteljo, v kateri sem spal, in vsi smo se podali v sobo zgoraj.

Nikjer v njej ni bilo ničesar, kar bi se videlo izvanredno. Podprefekt je gledal okoli in okoli, zaukazal popolno tišino, udaril z nogo dvakrat po tleh, naročil prinesiti svečo, gledal pozorno na ono mesto, kjer je udaril z nogo, ter navsezadnje odredil, da se skrbno odstranijo tla. To se je zgodilo, kakor bi trenil.

Prinesli so luč in videli smo med talnimi deskami in stropom spodaj ležeče sobe globok prazen prostor. V njem je stal navpično nekaj železnih zaboj, in v njem se je nahajal vijak, ki je bil v zvezi z gornjim delom postelje spodaj. Dalje so našli izvanredno dolge vijake, na novo namazane z oljem ter jih potegnili gori; vzmete pokrite s suknem in vse gorenje dele stiskalnice — sestavljene s peklenko iznajdljivostjo tako, da so se stikale s pohištvo spodaj, in katere posamezni deli so skupaj zavzemali zelo majhen prostor.

Po nekoliko majhnih težavah se je pod-

prefektu posrečilo sestaviti cel stroj; in potem ko je pustil svoje možake zgoraj, da ga premikajo, je šel z menoj v spalno sobo spodaj. Nato so spustili doli morilni baldahin, vendar ne tako brezglasno, kakor sem ga videl jaz priti doli. Ko sem omenil to podprefektu, je bil njegov odgovor strašno pomenljiv, kakor je je bil preprost:

»Moji možje,« je dejal, »spuščajo doli ta baldahin prvokrat — možje pa, katerih denar ste priigrali, so imeli boljše vajo.«

Pustili smo hišo pod varstvom dveh policijskih agentov — potem ko so odvedli vsacega stanovalca na mestu v ječo. Podprefekt je napisal v svoji pisarni moj »procés verbal« ter se podal nato z menoj v moj hotel, da vidi moj potni list. Ko sem mu ga izročil, sem ga vprašal: »Ali mislite, da je bil že kdo zadušen v oni postelji, kakor so skušali zadušiti mene?«

»Videl sem že tucate utopljenecv izpostavljenih v Morgue,« je odgovoril podprefekt. »V katerih listnicah smo našli pisma, v katerih izjavljajo, da so si sami končali življenje, ker so prav vse izgubili pri igralni mizi. Ali morem vedeti, koliko teh mož je prišlo v isto igralnico kakor vi? Ki so dobili pri igri kakor vi? Spali v postelji? Bili zadušeni ter bili skrivaj vrženi v reko s pismeno izjavo, ki so jo napisali morilci ter jo vtaknili v njegovo listnico? Nikdo ne more povedati, kako mnogo ali kako malo jih je doživelo usodo, kateri ste vi utekli. Ljudje igralnice so skrivali stroj v postelji pred nami — celo pred policijo. Mrtveci pa so obdržali ostalo skrivnost zase. Lahko noč, ali bolje, dobro jutro, monsieur

poldne in naznanil, da ga je obvestil bivši prvomestnik g. mnsgr. Tomo Zupan o neprekljivosti svojega odstopa. Odborniki so sklenili nato soglasno zaupnico prezasluznemu odstopivšemu načelniku. Potem so se razmotrile nekatere točke o slovenskem šolstvu na Štajerskem in Koroškem. Ukrepi, storjeni na podlagi temeljitih posvetov izdatno razširijo družbi delokrog.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** ima še mnogo nabiralnikov na razpolago. Njihov namen je znan vsakemu rodoljubu. Nobena narodna gostilna in kavarna naj bi ne bila brez takega nabiralnika. Razpošila jih pisarna »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani.

— **Sodnijska razprava radi špionaže proti bivšemu nadporočniku Bartmannu.** Danes se je začela pred združenim drugim in tretjem kazenskim senatom razprava radi špionaže proti bivšemu avstrijskemu nadporočniku Pavlu Bartmannu. Obtožnica se opira na sledeča dejstva: Neki Hoffmann iz francoskega dopisovalnega urada je zahteval od Bartmanna, da mu izda vojaške tajnosti in pošle poročilo o nemških cesarskih vojaških vajah v Šleziji. Pri teh je bil 12. septembra p. leta aretiran. Obtožencu se očita, da je hotel francoski vladi poslati celo vrsto poročil o topovih, municijskih vozovih i. t. d., ki bi morala v interesu domobrambe ostati tajna. Obtoženec trdi, da ni bil nikdar vohun in da je svojčas ruske vladi poslal le kombinacije, ki so brez vrednosti, francosko vlado pa da je ravno tako varal. Sumničenje, da je dal ukrasti tajne spise, da jih pošle v Pariz, kjer bi jih fotografirali, njega kot vojaškega pisatelja žali. On je pritrdil Hoffmannovej zahtevi le, da prepreči s pomočjo nemškega generalnega štaba francosko volunštvo. Seveda je hotel priti s tem do denarja. Med cesarskimi vojaškimi vajami je pisal majorju generalnega štaba pl. Brose, da bi ga pridobil za svoj načrt, namreč za varanje francoskega korespondenčnega biroa. Nato je sledilo dokazovanje, trajajoče do dve uri. Major nemškega generalnega štaba pl. Brose izjavlja, da se ni oziral na ponudbo obtoženca radi njegovega prejšnjega življenja, ki mu je znano in da mu zato ni zaupal. V drugih okoliščinah bi se morda posvetovali o njegovem predlogu. Odvetnik dr. Gilber z Dunaja je poročal o svojem razmerju do obtoženca in ovrže deloma njegove trditve. Dr. Wagner, urednik »Slesische Volkszeitung« v Breslavi izjavi, da ga je obtoženec hotel pred začetkom vojaških vaj v Šleziji izpraševati o vojaških rečeh. Potem so bile zaslišane v nadaljni tajni razpravi še druge priče. Razsodba je bila proglášena ob 9. uri zvečer. Bartmann je bil oproščen, češ, da se mu ni moglo dokazati, da je imel namen, izdati vojaške tajnosti.

— **Dr. Slanc pred sodiščem.** Poroča se nam: Dr. Karol Slanc ima še vedno rad svojega bivšega koncipienta g. Hafnerja, ki je sedaj c. kr. notar v Kostanjevici, da ga je moral ta tožiti radi žaljenja časti. Dr. Slanc je bil obsojen na 100 kron, kar pa ne moti njegovih socialnodemokratskih idej. Pač pa je dr. Slanc proti obsodi vložil pritožbo na okrožno sodišče. Včeraj se je v Novem mestu pred okrožnim sodiščem vršila vzklicna obravnava, ki je vzbujala splošno pozornost. Dr. Slanca je zagovarjal njegov koncipient dr. Globevnik, tožitelja pa dr. Benkovič iz Brežic. Povod tožbe je bila stara napetost, ki je izbruhnila na dan 1. svečana koncem neke sodne obravnave v Kostanjevici. Dr. Slanc je tedaj zavlpl na gospoda notarija: »Ich halte es unter meiner Würde, mit Ihnen zu streiten, denn es spricht ja kein Mensch mit Ihnen.« Tudi je še dostavil: »Ich finde es unter meiner Würde, mit Ihnen zu sprechen.« Ker si je gospod notar najbrže zabeležil te besede, rekel mu je dr. Slanc: »Klagen Sie mich nur!« Namen pri tem je morda bil, da bi gospodu notarju obesil na vrat disciplinarno preiskavo. Notar Hafner je seveda tožil dr.

Faulkner! Pridite ob deveti uri zopet v mojo pisarno — medtem pa, au revoir!«

Ostala moja zgodba je še kratka. Mene so izpraševali in izpraševali, igralnico so natančno preiskali od strehe do tal; vietnike so izpraševali vsakega posebej, in dva manj kriva izmed njih sta priznala vse. Zvedel sem, da je bil »stari vojak« gospodar igralnice — pravica pa je dognala, da je bil že pred leti kot lopov pognan iz armade, da je zakrivil celo vrsto zločinov, da so pri njem našli ukradene stvari, katerih pravi lastniki so jih spoznali za svoje, in da so vedeli on, krupir, drug sokrivec in ženska, ki je pripravila čašo kave zame, za skrivnost postelje.

Nekoliko dvomljivo se je zdelo, ali so nižji služabniki v hiši vedeli o morilnem stroju ali ne, in z ozirom na to negotovost so ravnali z njimi samo kot s tatovi in lopovi. Kar se tiče starega vojaka in njegovih glavnih pomagateljev, je povedati, da so bili obsojeni na galeje; ženska, ki je natresla v mojo kavo opo nega praška, je bila obsojena v ječo za ne vem koliko let; navadne služabnike v hiši pa so smatrali kot sumljive osebe, ter jih postavili pod policijsko nadzorstvo. Jaz pa sem postal za en celi teden (kar je zelo dolgo), glavni »lev« pariške družbe. Moj dogodek so dramatizirali trije slavni dramatik, vendar ni niti eden njih izdelkov zagledal luč gledišča, ker je cenzura prepovedala vpriporitev natančne slike postelje, kakor se je nahajala v igralni hiši.

Moj dogodek pa je imel en dober uspeh, ki ga mora odobriti vsaka cenzura: ozdravil je mene tako, da nisem imel nikdar več volje poskusiti Rouge et Noir kot zabavo. Slika zelenega sukna, s kupčki kvart in kupi denarja na njih, bode odslej v moji duši za vedno združena s sliko posteljnega baldahina, ki se je premikal navzdol, da me zaduši v tišini in temini noči.

Slanca, ki je bil v Kostanjevici radi javnega žaljenja obsojen na 100 kron ter se pritožil. Zanimivo je, da gospoda tožitelja ni hotel zagovarjati noben novomeški advokat. Priziv dr. Slanca je obsegal menda devet pol. Iz priziva je dr. Globevnik navajal, da notar za stopa preveč pravi itd. Predsednik večkrat opozarja zagovornika, naj govori stvarno. Zagovornik trdi, da dr. Slanceve besede niso bile žaljive. Dr. Benkovič pa v imenu tožnikovem stvarno ovrže vse navedene argumente kot neutemeljene. Poročilo bi bilo preobširno, ko bi navajali vse slučaje, ki jih je navajal dr. Slanc v prizivu in katere je temeljito izpodbil dr. Benkovič. Ako pa ima gospod notar Hafner mnogo posta tudi s pravdami, je to le čast zanj in dokaz, da mu ljudstvo zaupa. S tem pa je ustrezno tudi strankam, posebno v bagatelnih zadevah, ker marsikdo si ne more naročiti advokata iz Novega mesta. A četudi bi bilo res, kar je dr. Slanc navedel proti gospodu Hafnerju, vendar se ne morejo opravičevati dr. Slanceve javno govorjene žaljive besede. Po kratki repliki je bila razprava končana. Sodni dvor, kateremu je predsedoval gospod sodni svetnik Levec, je po kratkem posvetovanju sklenil: Vzklic obtoženca dr. Slanca se kot neutemeljen zavrne ter razsodba prve instance v Kostanjevici potrdi. Tako je torej izvedel tudi dr. Slanc, da je tudi za advokate pravica na svetu in da celo dr. Slanc ne sme javno zaničevati drugih oseb. Dr. Slanc hode poleg sto kron moral plačati še vse stroške vzklicne obravnave.

— **Umrl je** dne 8. aprila na Dunaju v bolnici za onemogle vojake Ivan Zalokar, doma iz Rodice pri Mengšu. Vojak je bil že četrto leto in od tega časa več kot polovico bolan. Bil je blag mladenič, star šele 24 let. Bodi mu zemljica lahka!

— **Novo društvo.** C. kr. namestništvo v Trstu je vzelo na znanje pravila novega društva »Draga« v Orleku v političnem okraju sežanskem.

— **Imenovanje.** Za suplenta na c. kr. drž. gimnaziji v V. okraju na Dunaju je imenovan štajerski rojak gosp. cand. prof. Anton Jug.

— **Shod društva »Sodalitas« za dekanijo** Kamnik bo na Vranji peči dne 18. aprila ob pol 11. uri.

— **Gostovanje slovenske opere v Varaždinu.** O tem gostovanju mi je nadalje poročati, da se je pretekli petek z istim uspehom in pred ravno tako popolno razprodanim glediščem od nepopisnem odobravanju uprizoril Verdiev »Rigoletto«. Palmo je ta večer odnesel bariton, nam znani in vedno simpatični g. Oufednik, kateremu je bil kot spomin in v priznanje izročen velik srebrn kozarec. Ravno tako briljantni so bili ostali predstavljalci, gg. Betteto, Camarotta ter dami Skalova in Kočvarjeva, katera je ciganko v zadnjem dejanju pela z izrednim čuvstvom. — Tudi vitetzu Camarotti je bil podarjen lep srebrn servis za vino. — V nedeljo se je ponavljala »Lucija Lamermoorska« z enako častnim uspehom kot prvič, po predstavi pa se je vršila v hotelu pri »Divjem možu« soareja, prirejena od tukajšnjega dramatičnega društva za ves operni ensemble, katere se je udeležilo toliko varaždinskega občinstva, da je bila prostorna dvorana čisto polna. — Predsednik dramatičnega društva, profesor dr. Milčević je napisal slovenski operi, povdarjajoč, da ostane poset slovenske opere z zlatimi črkami zapisan v analih varaždinskega dramatičnega društva, katero je imelo zaznamovati tekom svojega desetletnega obstoja že lepo število častnih uspehov, vendar pa presega gostovanje slovenske opere vse ostale. Med raznimi napitnicami se je glasila krepka in lepa slovenska pesem, proizvajana od mešanega in moškega opernega zbora, katerih vsaka se je morala na splošno željo vedno in vedno ponavljati. — Ker je uspeh slovenskega opernega neosebja tako nepričakovano dober, bo moral najprvo določenim 14. dnem, dodati še najmanj en teden gostovanja, da ugodni vsestranskim željam. V torek se ponavlja »Trubadur«, v četrtek se bo pela »Traviata«, v soboto »Faust«, prihodnji teden je pa določen za uprizoritev velike hrvatske opere »Nikola Šubić Zrinski«, pri kateri bo sodelovalo iz prijaznosti pevsko društvo »Vila«, da bo uspeh tem častnejši. —nj—

— **Iz Ježice pri Ljubljani.** V sredo popoldan, 10. t. m., je umrla v Stožicah Marija Merhar, vzorna gospodinja iz ene najboljših družin. Od dela utrjene roke so se sklenile v pokoj, usmiljeno srce je nehalo biti za svoje in siromake, blaga duša se je preselila iz doline solzja. Med nami je en vzgled krščanskega življenja manj, tam gori pa, upamo, eno zveličano bitje več.

— **Ljubljana in Sava** sta vsled neprestanega deževja za 1 meter, oziroma 30 cm. nad normalno narasli.

— **Detomorilka se sama naznanila.** Od svojega moža ločena delavka Marija Florjančič je naznanila sodišču, da je svojega novorojenega otroka po rojstvu takoj zadušila, ker ni mogla poslušati njegovega joka. Prišla je sama k ljubljanskemu sodišču, kjer je naznanila, da je otroka tudi radi tega umorila, ker ni mogla otrova živiti. Detomorilko so pridržali v zaporu.

— **V Ameriko** se je včeraj odpelalo z Južnega kolodvora 15 Hrvatov, 10 Macedoncev in 3 Slovenci.

— **Čudno pišče.** V Pulju je kmetijska družba dala izleči jajce italijanskega kurjega plemena »Standard« domači kokoši. Iz jajca se je izleglo 9. t. m. pišče, dolgo 12 centimetrov s štirimi perotimi, štirimi nogami in glavo z enim samim očesom in dvema klučnoma. Pišče je živelo eno uro.

— **Naučni minister** dr. Marchet je dospel v Trst.

— **Iznajdba.** Predsednik tržaške pomorske oblasti, vitez Ebner, si je šel ogledat iznadbno Tržačana, elektromehnika g. Straka, ki je iznašel novi turbinski vijak za ladje. Vitez Ebner in tehniki, ki so šli ogledat novi vijak, so delo zelo pohvalili in mehaniku obljubili, da se bodo na Dunaju zavzeli za njegovo iznajdbo.

— **Drzni napadi.** V Trstu so napadli neznanzi zločinci v ulici S. Fortunato Fortunata Legata in Antona Piščanca. Prvemu so vkradli uro, verigo in 20 kron, drugemu pa 7 kron.

— **Mrlič v mlinskem jezu.** V jezu Majdičevega mlinu v Viru so našli v ponedeljek jutraj mrtvo truplo posestnika Janez Osredkarja iz Doba. Osredkar se ga je bil v nedeljo v neki tamošnji gostilni pošteno »nalezel«. V pijanosti je zašel v vodo in utonil.

Štajerske novice.

Š Gg. somišljenike na Štajerskem prosimo, naj nam o vseh shodih »Slovenske kmečke zveze« in njenih kandidatov, kakor tudi o nasprotnih prireditvah takoj kratko poročajo.

Š **Poročena sta bila** dne 7. t. m. v Gradcu deželnosodni svetnik gospod dr. Josip Kronvogel in pokojnega finančnega svetnika hči gdca. Ana Bregant.

Š **Ustrelil se je** na Reki 56 let stari krojač Tomaž Frank iz Celja.

Ljubljanske novice.

LJUBLJANČANJE, POZOR!

Mestni magistrat razglša:

Z ozirom na § 12., al. 2 volivnega reda za volitve v državni zbor, zakon z dne 26. januarja 1907, drž. zak. št. 17, se javno naznanja, da so imeniki volivcev vseh osem volivnih okrajev deželnega stolnega mesta Ljubljane od dne 10. aprila do inkl. dne 25. aprila t. l. vsak dan, izvemši nedelje, od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 4. popoldne razgrnjeni v posvetovalnici mestnega magistrata vsakemu na vpogled.

Ugovore in reklamacije zoper imenik volivcev lahko vložijo v smislu § 13 gori navedenega zakona tiste osebe, ki imajo v dotičnem volivnem razredu volivno pravico, ako so v imenik vsprejeti za volitev neupravičeni ali niso sprejeti volitvi upravičenci, pri podpisnem mestnem magistratu ali ustno ali pisмено do dne 25. aprila t. l.

Za vsak slučaj se ima vložiti poseben ugovor; ugovori, da kateri volivni upravičenec ni vpisan v volivni imenik, priložiti je vsa dokazila, ki so potrebna, da se dokaže dotičnikova volivna upravičenost.

Ugovori in reklamacije, pri katerih se ni ravnalo po teh predpisih ali ki so se vložili po gori navedenem roku se a limine zavračajo.

Vse v svrhu dokaza volivne upravičenosti potrebne listine so kolka proste.

Pravica do vpogleda v volivni imenik opravičuje tudi, da si vpogledniki napravljajo v priliki vpogleda bilječke, v kolikor s tem ne ovirajo drugih oseb pri vpogledu.

✕ ✕ ✕
Volivni imenik je razporežen od 6. do 8. ure zvečer tudi v uredništvu »Slovenca«, Kopitarjeve ulice št. 2. preko dvorišča nad tiskarno, kjer se dobe tudi vse tozadevne informacije.

Na magistratu je v razporeženih volivnih imenikih mnogo naših volivcev izpuščenih. Naši volivci naj se takoj potrudijo v naše uredništvo, ki je za volivne reklamacije na razpolago vsak dan od 6. do 8. ure zvečer.

lj Priprave za dobrodelni večer, ki se vrši pod pokroviteljstvom visokorodne gospe Karoline Schwarz na korist »Dijaški in ljudski kuhinji« 13. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« s sodelovanjem godbe c. in kr. pešpolka št. 27., so v polnem tiru. Tudi mnogo dam in gospodov je obljubilo svoje sodelovanje, kar bode zanimanje za večer gotovo še povečalo. — Vspored bo zabaven, da bo vsakdo dobil, česar bo želel. Najprvo bo koncert, čigar natančneši program bode še objavljen po našem listu in po letakih; nastopila bode tudi koncertna pevka gospa Mizzi Meese, ki bo pela dve točki s spremljevanjem orkestra, gospa Julija Steinhart pa bo deklamovala. Koncert bo otvorila živa slika, ki jo bo spremljala godba. Po koncertu se bo dvorana izpraznila, nakar se razvije prosta zabava. V lopah, katere bo postavil in okusno dekoriral g. Mathian, se bodo prodajale pijače, jedi, cvetlice, kar so blagohotno prevzele dobrotljive dame. Zabavo bo zaključili plesni venček. Vstopnice se bodo prodajale naprej pri knjigotržcu g. Giontinija. Cene, kakor bo razvidno iz inseratov in lepakov, bodo zelo nizke.

lj **Prezidava ljubljanskega kolodvora.** V železniškem ministrstvu so bila posvetovanja glede razširjenja ljubljanskega kolodvora; za dovoze se zahteva od občine prispevek. Posvetovanj se je udeležil kot zastopnik ljubljanske občine župan Hribar, ki je konečno le dovolil potrebni znesek, ki pa ga mora odobriti še ljubljanski občinski svet, kar se bo skoro gotovo zgodilo. Potemtakem bode vendar izpolnjena dolgoletna želja ljubljanskega občinstva.

lj **Deželni predsednik** g. Teodor Schwarz se je vrnil z Dunaja v Ljubljano.

lj **Imenovan** je provizorični učitelj na tukajšnji realki g. dr. Ludovik Gauby za pravega učitelja.

lj **Umrl je** g. Jožef Perhanc, c. kr. davčni uradnik v pokoji in hišni posestnik, star 52 let. Rodbini naše iskreno sožale!

lj **Konj splasil** se je včeraj na Cesarja Jožefa trgu posestnikovemu sinu iz Sp. Hrušice, Jožefu Vrečarju, vsled vriskanja nekate-

rih nabornikov. Konj je zlomil, dirjajoč proti škofiji pri vozu oje in so ga šele na Marijinem trgu prišli.

lj **Vandalizem.** Te dni je neka hudobna roka posestniku v Strelških ulicah št. 20 g. Pavlu Turku nasekala na vrtu 5 dreves in pri tem prizadala do 20 kron škode.

✎ Kupujte narodni kolek! S tem pomagajte bratom ob meji! ✎

Telefonska in brzojavna poročila.

PRESTOLONASLEDNIK S CESARJEM V PRAGI.

Dunaj, 11. aprila. Cesarja bo spremljal v Prago tudi prestolonaslednik Fran Ferdinand.

NAGODBENA POGAJANJA.

Dunaj, 11. aprila. Nagodbena pogajanja se danes nadaljujejo. Vlada namerava zastopnike industrije in poljedelstva sklicati glede nagodbe z Ogrsko k posebnemu posvetovanju.

NOVI FRANCOSKI POSLANIK NA DUNAJU.

Dunaj, 11. aprila. Semkaj je dospel novi francoski poslanik Crozier.

VOLIVNO GIBANJE V TRSTU.

Trst, 11. aprila. Dozda — torej prvi dan po razpoložitvi volivnega imenika — je predloženih 235 reklamacij. Reklamacijska doba poteče do 17. t. m.

Trst, 11. aprila. Bogataš Scaramangá je laški liberalni stranki v volivne namene dal na razpolago 20.000 kron.

STRAŠEN UMOR IN SAMOUMOR.

Trst, 11. aprila. V Izoli pri Kopru je 19 let stari pekovski pomočnik Kristijan Dulcich ličerkno svojega mojstra, katero je s svojo ljubeznijo zaman zasledoval, večkrat z nožem smrtnonevarno ranil, potem jo pa vrغل skozi okno na cesto. Nato je tudi sam sebi zadal več nevarnih ran ter se vrغل skozi okno na cesto. Oba umirata.

MONTAGNINI.

Rim, 1. aprila. Vladna »Tribuna« poroča, da v Vatikanu niso polagali nikoli posebne važnosti na informacije Montagninijeve iz Pariza in da posebno nikoli ničesar glede na Francosko niso ukrenili na podlagi Montagninijevih obvestil. Vatikan je dobival in dobiva še sedaj točne in zanesljive informacije o položaju na Francoskem večinoma od francoskih škofov, deloma pa tudi od druge verodostojne strani.

MINISTRSKA KRIZA NA RUMUNSKEM?

Bukarešt, 11. aprila. Baje se je pojavila tu ministrska kriza. Novo ministrstvo bo baje sestavil Carp ali pa Jonescu.

LISTI O OBISKU LAŠKEGA KRALJA V ATENAH.

Atene, 11. aprila. »Eštia« povdaria, da obisk italijanskega kralja v Atenah ne pomenja nobene izpremembe v balkanski politiki. Grška ne zahteva od nobene vevlasti ničesar, kar bi moglo zaplesti sedanji položaj.

Pariz, 11. aprila. »Figaro« smatra obisk laškega kralja v Atenah zgolj za čin uljudnosti. Italija ne more skleniti z Grčijo kake pogodbe glede na Makedonijo, ki bi bila v kvar Srbiji ali Bolgariji, ker ima s tema deželama tesne trgovinske zveze.

NEMŠKI LISTI O CARTAGENSKEM SESTANKU.

Berolin, 11. aprila. Nemški listi ne pripisujejo sestanku med angleškim in španskim kraljem v Cartageni nobenega posebnega pomena, kar se tiče smeri angleško-španske politike, naperjene proti Nemčiji. Pač pa opozarjajo Francosko na to, da si je Angleška Portugalsko in Špansko popolnoma podvrgla, kakor dve vazalni državi.

REAKCIONARCI V RUSIJI.

Peterburg, 11. aprila. Vodja »črnih stotnij«, profesor Pichno, je imenovan za člana državnega sveta. Baje bo imenovan tudi za nancnega ministra.

Peterburg, 11. aprila. »Rječ« poroča, da reacionarci delajo na to, da bi odstopil Stolypin in bil za ministrskega predsednika imenovan Krivošej, ravnatelj poljedelske banke.

Moskva, 11. aprila. Reacionarci so obsojili na smrt glavnega urednika lista »Klevskoje Slovo«.

UMORI V LODZU.

Lodz, 11. aprila. Položaj v Lodzu se je poostрил. Po trimesečnem štrajku je sklenil znaten del delavcev, da zopet prčne delati pod stariimi pogoji. Oni delavcev, ki s tem sklepom ni bili zadovoljni, se je oborožil ter je pričel boj proti svojim tovarišem. Zadnje dni je bilo 33 oseb usmrčenih, več sto težko ranjenih. Tudi delavci, ki hočejo delati, so se oborožili. Tjadnja dva dni so oboroženi delavci posebno divljali proti ljudom.

ODKRITA ZAROTA.

Peterburg, 11. aprila. Ko sta se so-progi velikih knezov Nikolaja in Petra vozili v Carskoje selo, je bil proti njima nameravan atentat. Straže so streljale na neznane ljudi, ki so hoteli na progo položiti dinamitne patrone. Čuje se, da so prišli na sled zaroti, ki bi izbruhnila ob prihodnjih manevrih.

Sprejme se takoj več

čevljarjev

za pucanje in cvikanje pri tukajšnji tvrdki

Bitzl & Kozina, Ljubljana, Breg št. 20.

Josip Starè, profesor in ravnatelj i. s. in dr. Anton Starè, c. in kr. višji štadni zdravnik I. razreda, naznanjata potrditve srca, da jima je preljubljena mati, oziroma tašča, stara in prastara mati in teta, gospa

Antonija Starè

hišna posestnica in vdova po trgovcu

po dolgi in težki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, danes ob 11 $\frac{1}{2}$ uri dopoldne, v 85. letu svoje starosti, blago v Gospodu zaspala.

Truplo drage pokojnice preneslo se bode v petek, dne 12. aprila ob 4 uri popoldne iz hiše žalosti na Mestnem trgu št. 11 na pokopališče pri Sv. Križu ter se tam položilo v grob k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

Drago rajno priporočamo v molitev in blag spomin. 820

V Ljubljani, dne 10. aprila 1907.

Venci se zahvalno odklanjajo.

Žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je Gospod življenja in smrti izvolil v svoji neskončni previdnosti poklicati k Sebi našo iskreno ljubljeno soprogo, oziroma mater, sestro in staro mater, gospo

Marijo Merhar roj. Bergant

danes, dne 10. aprila, ob 3. popoldne, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgi, zelo mučni bolezni v 67. letu starosti.

Tesni ostanki blage pokojnice se bodo prenesli v petek popoldne ob 4. uri iz hiše žalosti št. 26 na pokopališče k sv. Juriju. 819

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Kancijana na Ježici.

Draga pokojnica bodi priporočena v pobožno molitev in blag spomin.

Stožice, dne 10. aprila 1907.

Zahvala.

Za izraze srčnega sočutja povodom smrti preč. gospoda

P. Angelika Hribar

in za nepričakovano obilo udeležbo pri pogrebu se pristočno zahvaljujemo vsem p. n. udeležnikom in udeležnicam. Posebno pa se zahvaljujemo preč. g. svetniku P. Hugolinu Sattner za ves trud, ki ga je imel s prireditvijo tako veličastnega pogreba.

Ljubi Bog naj poplača stotero vsakemu, ki je blagemu rajnkemu kaj dobrega storil!

Žalajoči rodbini Hribar in Mali. 816

KLOBUKE

v vseh oblikah

in najbogatejši izbori

po 120 gl. in višje

v Ljubljani pri

C. J. HAMANN

Klobuki se sprejemajo v popravo. 480 6

V novi vili v Zgornji Šiški se odda takoj moderno

stanovanje

s tremi velikimi sobami, kopalno sobo in drugimi pritlikinami. V vili je vpeljan vodovod, zraven se nahaja tudi lep vrt.

Več se poišče v gostilni pri Pavšiču v Zg. Šiški ali pa pri gosp. Ivanu Zakotniku v Ljubljani, Dunajska cesta št. 40. 710 3

F. M. NETSCHEK

g. kr. dvorni

dobivatelj

„PRI VELIKI TOVARNI“

Resljeva cesta 3 LJUBLJANA Sv. Petra cesta 37

priporoča svojo

velikansko zalogo pomladanske konfekcije

za gospode, dame, dečke in deklice.

Najnižje cene.

Postrežba solidna.

566 13

A. LUKIČ, poslovođkinja.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš srčno ljubljani in nepozabni soprog, oče, ded, stric in svak gospod

Josip Perhauz

c. kr. davčni uradnik v p., hišni posestnik itd.

dne 10. t. m. ob 3/4 na 11 po noči po kratki mukepolni bolezni, previden s tolažili sv. vere v 52. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bode v soboto, dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Spodnja Šiška št. 90, na pokopališče k sv. Križu.

Maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

V Ljubljani, dne 11. aprila 1907.

Marija Perhauz roj. Pehani, soproga — Flora Perini roj. Perhauz, Anny, Marta, Edita, Anton, Mici, Erna, Frida, otroci. — Giovanni Perini, zet. 817

V najem se odda za 3 leta po zelo nizki ceni v Smarjki pod Ljubljano

hiša št. 22, v kateri se nahaja trgovina

nasproti dekanijski cerkvi. Več se izve pri lastniku g. županu ravnotam. 3-2

Najme se več

745 10-6

drvarjev

proti dobri plači za celo leto. Naslov: Oskrbištvu graščine Boštanj, pošta Radna. Kranjsko.

Prva ljubljanska velika žgálnica kave

Karel Planinšek, Ljubljana, Dunajska cesta.

Električni obrat, tedaj večkrat na dan sveže žgana kava; izvrstna kakovost, najboljši aroma, krepkega okusa.

Najnižje cene za posamezne vrste in za najprijaznejše zmesi. 2574 52-19

Prodaja iz higijeniških posod za kavo.

Kdor rabi traverze in železniške šine za oboke, strešno lepenko, bičje za stope, pločvino za strehe, okove za okna in vrata, pumpe in cevi za vodo, vino in gnojnico, obrne naj se na trgovino z železnino 717 3

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1, zraven „Figabirta“, in Valvazorjev trg št. 6, nasproti Križanske cerkve.

Edino tam se dobi vedno svež portland- in roman-cement iz slovečih tovarov dovške in trbovijske. Mreže in žica za ograje, travniške brane, razni plugi, štedilniki, tehtnice, čistilnice za žito, oprava za mlekarne, ter vse poljedelsko orodje v veliki izbiri.

Glavno in edino zastopstvo za celo Kranjsko na zadnji poljedelski razstavi v Zagrebu s prvim darilom odlikovanih slamoreznic, mlatilnic in gepeljnov.

Amerikanski stroji za košnjo vedno v zalogi.

Dobrodelni večer

pod visokim pokroviteljstvom gospe K. Schwarz, soproge p. n. gospoda, deželnega predsednika za Kranjsko, na korist ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje povodom 30 letnega obstoja tega humanitarnega zavoda 818 2-1

v soboto, 13. aprila 1907, ob osmih zvečer v veliki dvorani hotela „Union“

ki ga priredi društveno predstojništvo, odbor dam in gospodov tuk. družbe s prij. dovoljenim sodelovanjem vojaške godbe pešpolka št. 27 kralj Belgijcev pod osebnim vodstvom gospoda kapelnika Bož. Christoph.

Sporod:

1. „Mein Heim“, Dvořák-ova uvertura, proizvajala godba. — 2. Živa podoba: Cvetlični čudež sv. Elizabete, deželne grofinje Thurninške; osebe: deželna grofinja gosica Pavla pl. Radice; dež. g. of. stud. iur. g. J. Poljanec, sp. emstvo. — 3. Marijin napev iz opere „Die Folkunger“ Edm. Kretschmeria, roje s spremljevanjem orkestra gospa Mici Moessee. — 4. Kitica, z A. Förster (za mešan kvartet). — 5. Deklamacija gospe Jul. St. inhardt: a. R. Kneisel, „Unerkante Schätze“, b. Rudolf Brumback: „Lied vom Bärständer“. — 6. Romanca: Mignon iz opere „Mignon“ z. Amoroise Thomas. roje s spremljevanjem orkestra gospa Mici Moessee. — 7. Dijaška zbor: a. „Slovanski brod“, zložil Franc Gerbie, b. „Utopljenka“, z. P. Križkovski. — 8. Urolesiene, druga orkestr. zbirka, z. Bizet, a. pastor-le, b. intermez-o, c. farandolce, proizvajala godba.

Nato: prodaja v pavilj. v veliki dvorani. K. sklepu: plesni venček.

Cena prostorom:

V dvorani sedeži. I—III. vrste po 4 K., IV.—IX. po 3 K., X—XII po 2 K., XIII.—XVIII po 1 K. Stojišča: 60 v. balkonski sedeži po 2 K., na galeriji 1 K. — Predprodaja vstopnic iz prijaznosti pri g. J. Giontini-ju, knjigotrcu na Mestnem trgu in zvečer pri blagajni v hotelu „Union“.

V najem se želi vzeti

dobro vpeljana ali pa ne še vpeljana

TRGOVINA

s špecerijskim blagom, najraje blizu Ljubljane. Ponudbe na upravništvu „Slovenca“. 813 4-2

Išče službe

814 2-2

dobro prakticirani in teoretično izobraženi

zidarški polir

v mestu ali kje na deželi. Popolnoma vešč načrtov, dveh jezikov v govoru kakor v pisavi. Vstopi lahko takoj. Naslov pove upravništvu tega lista.

Panorama Kosmorama

v Ljubljani Dvorni trg šte. 3, pod „Narodno kavarno“ Električna razsvetljava.

Od 7. aprila do vstevši 13. aprila 1907.

Vožnja po Gizelini železnici.

Daje se v najem

816 3-3

pekarna

z 2. majnikom. Hiša, v kateri je pekarna, se nahaja na trgu tik državne ceste in poleg farne cerkve. Naslov pove upravništvu „Slovenca“.

Kuharica

izurjena v vseh strokah, želi službo v kakem župnišču v mestu ali na deželi.

Naslov: Marija Grahek, Reka-Sušak, poste restante. 761 3-3

2 lesena altarna nastavka

baročnega sloga sta poceni na prodaj. — Župni urad Makronog. 794 2-2

Znanstvo in umetnost.

Die moderne Biologie und die Entwicklungstheorie von Erich Wasmann S. J. — Tretja, močno pomnožena izdaja. S 54 podobami v tekstu in 7 tablam v barvotisku in avtotipiji. 1906. Cena 8 mark (t. j. 9 K 60 h). Nočemo se posebej priporočiti in ocenjevati knjige, katere prva izdaja je bila povod, da je znani popularizator, monist Ernst Haeckel predaval v Berlinu ter se izkušal braniti proti lapidarnim dokazom in izvajanjem P. Wasmanna o neznanstvenosti monizma. Sedanja izdaja je tem večje pomena, ker je medtem P. Wasmann predaval nedavno v Berlinu pred znanstvenim svetom in sedaj prireja po celi Nemčiji predavanja, kjer pobija Haecklov ateistiški monizem. P. Wasmanna izvajanja so tem zanimivejša, ker je v nasprotju s Haecklom ne samo velik zoolog in biolog, ampak tudi filozof, ki pozna modroslovne sestave od dna, dočim je Haeckel na tem polju velika ničla. Bogatost Wasmannove »Biologije« se kaže v mnogovrstnosti problem, ki jih učeni jezuit naravoslovci reši obširno in temeljito. Uprav ogromna je naravoslovna literatura, katero Wasmann navaja in ocenjuje v svojem velikem delu (509 strani). Razporedba dela je sledeča: Uvod: »Mojim kritikom«. I. poglavje: Pojm in zgodovinski razvoj biologije. (1. Pojm in razdelitev biologije. 2. Najstarejši razvoj biologije. Aristotel, Albert Veliki, Rogerij Baco. 3. Razvoj sistematike zoologije in botanike. Linnejev Systema naturae in novejša sistematika.) II. Razvoj moderne morfologije in njenih mikroskopijskih pripomočkov. (1. Razvoj anatomije do 19. stoletja. 2. Starejša zgodovina nauka o stanicah. 3. Barvalne in razne metode mikroskopske tehnike. 4. Mikroskopijsko proučevanje anatomije in razvoja Termitogenije in drugih mravljičnih in termitnih gostov. 5. Novejša izpopolnitev mikroskopa. Internacionalna adeleza pri izpopolnitvi stanične vede.) III. Najnovejši razvoj staničnega ograja. (1. Stanica kot protoplazmiški kupček z enim ali več jedri. 2. Teorije o sestavi spongioplazme. 3. Pina struktura staničnega jedra. 4. Pregled.) IV. Pogled v stanično življenje. (1. Živeči organizem kot stanica ali stanična skupina. 2. Obtoki in gibanje v živeči protoplazmi. 3. Zunanji in notranji stanični produkti. 4. Vodilna uloga staničnega jedra v življenjskih pojavih stanice.) V. Zakoni deljenja stanice. To poglavje je eno izmed najzanimivejših in pojasnjeno z izredno lepimi slikami. VI. Razmerje med deljenjem stanice in oplojenjem ter podedovanjem. Wasmann je tu kritično zbral vse hipoteze, teorije in eksperimentalna dejstva o pomenu, ki ga ima deljenje stanice in njihovih kromozomov zlasti za podedovanje lastnosti organizmov na potomce. Ni ga nazora, ki bi ga Wasmann ne poznal, tu najde nasprotja, tam izpopolnjuje in presoja. Zanimivi sta v tem poglavju razpravi 6. in 7. o naravnih in umetnostni parthenogenezi ter 9. o bistvu oploditve. VII. Stanica in samostvarstvo. Tu se pokaže Wasmann kot filozof. Ovrže teorijo o samostvarstvu (str. 182 do 197) ter dokazuje tezo, da je stvarjenje od strani osebnega stvarnika nujni postulat vede. Lepo in globoko zamišljeno je VIII. poglavje o »Uganiki življenja«. Tu je Wasmann nedosežen. Zbral je vse nazore o tem problemu ter naposled pride do zaključka, da se življenje nikakor ne da mehansko razložiti, ampak postuliira z mnogimi modernimi znanstveniki nadmehanski princip za razlago življenja. Wasmannovi razlogi za to so seveda vsi zgolj biološki in naravoslovno eksperimentalni. IX. Razvojna teorija. To je eno izmed najbolj načelnih poglavij Wasmannove knjige. Wasmann tu postavlja razvojni teoriji filozofske in naravoslovne meje. Filozofske meje so sledeče: Treba postulirati osebnega stvarnika. Stvarnik je vplival na postanek življenja. Vstvarjen je človeški duh. (Str. 286.) Naravoslovne meje: Razvojna misel je zgolj hipoteza in teorija. Enočelski razvoj je nemogoč. Haecklove konstrukcije v razvoju so bajka in neznanstvene. (Str. 255—309.) X. poglavju presoja Wasmann prednosti descendence teorije pred konstančno teorijo. Dokaže predvsem, da cerkev niti oficijalno niti po kakem svojem zastopniku ni nikoli ničesar izrekla v prilog tej ali oni teoriji. Biblija ni knjiga o znanstvenih problemih, ampak religiozna knjiga, največja in najlepša manifestacija verskega duha. Iz nje se o postanku sveta in življenja da izvajati le to, da je prvo počelo sveta, ki je povzročeno, relativ in končen, neskončni, nadvetovni, vsemodr in absolutni Bog. Drugi zgolj znanstveni problemi so prepuščeni razmišljanju in razglabljanju filozofov in naravoslovcev. Wasmann opozarja na več mest v sv. Tomazu Akvinskem, kjer je ta misel sistematično obdelana. X. poglavje je tudi vseskozi čisto Wasmannovo. Tu namreč na podlagi svojih velikih izkušenj, eksperimentov in študij razmotriva možnost descendence pri mravljičnih in termitnih gostih, kateri med vsemi naravoslovci najboljše pozna. XI. poglavje govori o »Postanku človeka«. Najlepše je tu ovržen Haecklov »biogenetski zakon«, teorija o genetiškem sorodstvu človeka z opicami na podlagi Friedenthalovih poziksov o kemijski sorodnosti človeške in opičje krvi. Zanimivo je obširno poglavje o neandertalskem, krapinskem, la Nautetskem človeku. (Str. 437—485.) V dodatku objavlja P. Wasmann svoje »Odrpito pismo na Haeckla« in klavern odgovor Haecklov na to pismo. Knjigi dodejane lepo izdel. tabele predočujejo sledeče: I. Shematična upodobitev oplojenja jajčne stanice. II. Kromozomska teorija in Mendeljevi zakon, III., IV. in V.: Termitni in mravljični gostje, več kebrov in mikroskopi-

ski preparati o staničnem sestavu termitnega gosta žuželke. »Termitoxenija mirabilis Wasmanni«. Preparati so originalni, razpravljeni od Wasmanna. VI.: Človeško in opičje okostje in VII.: Človeška in opičja lobanja.

Wasmannova knjiga se je zelo razpečala med slovensko inteligenco. Naj posežejo po njej se tisti, ki se zanimajo za te probleme — res je, da je pisana strokovnjaško — toda zanimiva, aktualna tvarina obilo izplača trud. Sicer pa piše Wasmann nenavadno jasno in za vsakega izobraženca razumljivo. Naj bi se ta knjiga povsod udomačila, da izpodrine druge, popularnoznanstvene mazarije. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Spectator.

* **Krščanski detoljub**; letnik XVI., št. 1. Izhaja štirikrat na leto; urejuje Mihael Bulovec, spiritual v Ljubljani. Vsebinska I. zvezka: Materina ljubezen ali dolžnosti in napake pri vzgoji. (Dalje.) — Dom — zemski raj. — Sveti križ. — Komu boš zaupala. — Mati, prijateljica svojih otrok. Pridiga iz nedolžnih ust. — Očetov blagoslov. — Zakaj naj matere molijo. — Rdeča zastava. — Tako umira Marijina hči. — Iz ljubezni do matere. — Zadnje sredstvo. — Modre besede modrih mož. — Otrok jo je poučil. — Sina domovini, hčerko pa Bogu. — Za božje Dete. — Marija pomaga vedno.

Kot priloga je življenjepis Sv. Angele Meriči, ki ga je v proslavo 100letnice njenega proglašenja svetnicam snisala S. Ksaverija Pinžgar.

Naročnina na list s prilogo stane na leto 80 h. Kdor želi pristopiti k društvu krščanskih detoljubov in dobivati glasilo, naj plača 2 K na leto.

Pristavitelj le še dve opazki:

1. Od učiteljske strani se je izrazila želja po listu za poduk starišev. Prav! Tukaj je tak list, izhaja že 16. leto; a žal prav mnogim še nepoznan. Razširjajte ga torej med stariše, ako vam je res za dobro stvar. Ustanovljati nov list, ki bi delal konkurenco, se pravi, škodovati stvari. Nasledek te konkurence bi bil najbrže ta-le: Sedaj ima detoljub sam deficit (primankljaj) in vseh denarnih stisk komaj diha, potem bi pa oba imela deficit, seveda še večji, ki bi jima niti dihati več ne pustil.

2. List je res poraben zlasti za stanovske pridige za stariše in tvarina njegova služi prav dobro roditeljskim večerom, ki so jih sedaj po boljših šolah učitelji začeli prirejati. Namenjen pa je v prvi vrsti, da bi se v stotisočih izvodih razširil med ljudstvo, zlasti pa med krščanske stariše. Priporočamo torej učiteljem, duhovnikom i. dr., da ga razširjajo med ljudstvo. Zelo nam je ustreženo, če se tudi skupno v večjem številu naroča.

Tržiška šola.

Grozno hudo me je nekdo v 13. številki »Gorenjca« z dne 30. marca t. l. napadel zaradi mojega glasovanja o izšolanju bistriških otrok. Da bi mogel bolj loputniti po meni, si je nadel krinko naprednjaka ter kukavično jajce zanesel v »Gorenjca«. Da je temu res tako, mi je priča odličen naprednjak, ki me je prvi obvestil, da sem napaden v »Gorenjcu«, pa pristavil: »Nikar ne mislite, da smo mi vas napadli; napad je prišel od vaše strani.« In zdaj k stvari!

Bistrica je mala vas, ki leži med Kovorjem in Trzličem. Spada pod občino Kovor, v faro je v Križe, všolana pa v Trzlič. Ali bi ne bilo za Bistricane same najbolje, če bi bili še v faro in všolani v Kovor? Imeli bi tam svojega župnika, župana in učitelja, torej vse, kar spada k dobro urejeni občini. Skoraj polovica Bistričanov je tudi Kovorjanov in Kovorjank. Kako lepo bi bilo, ko bi se ob nedeljah in ob praznikih pri službi božji sešli rojaki in sofa-rani v domači cerkvi, dočim zdaj Bistričani le od daleč gledajo svojo farno cerkev. In če bi potem še šolo razširili v dvorazrednico, bi imeli Kovorjani in Bistričani od edine svoje šole več koristi, kakor jo imajo zdaj od dveh. Res je, da so Bistričani od nekdaj hodili v Trzlič v šolo, ali všolani pa le niso bili v Trzlič, kakor gotovo hodijo še dalje v Trzlič v cerkev, in vendar še danes niso v faro v Trzlič. Na šolskem polju se je začelo novo življenje s šolsko dolžnostjo. Glavno načelo tozadevnega državnega zakona pa se glasi: Za potrebe ljudske šole skrb v prvi vrsti županija dotičnega kraja. Ker iz Bistrice do Kovorja ni štiri kilometre po najlepši cesti, res ne vem, zakaj se je Bistrica izločila iz kovorskega šolskega okoliša in priključila tržiškemu ob istem času, ko se je Sv. Ana brez kakšne izjeme vsa všolala k Sv. Ani, dasi nekatere hiše stoje tik tržiških. Zgodilo se je to leta 1890. Ko smo v Trzliču zidali novo šolo leta 1896, sem jaz zastopal mnenje, da bodi nova šola last vsega šolskega okoliša in naj zato prispeva po razmerju davka vse tri všolane občine; slednjič pa je prišlo do tega, da je tržiška občina sama plačala vse stroške stavbe in postala tako sama lastnica šole. Bistriški zastopnik temu ni ugovarjal; vesel je bil, da ni bilo treba šteti stotakov. Tako so se Bistričani sami dejansko odpovedali pravici do šole, ker niso prevzeli tudi postavne dolžnosti. Nova šola je veljala približno 40.000 kron. Vso to vsoto je plačala, oziroma plačuje še sedaj občina tržiška sama in ni res, da bi bila Bistrica, oziroma kovorska občina kaj prispevala k tržiški novi šoli. Prišlo pa bi bilo na Bistrico devet odstotkov, to je 3600 kron. Ravno tako tudi Bistrica ni nič prispevala k prireditvi stanovanja za ravnatelj; trški znašajo 1600 K. Edino, kar Bistrica plačuje, je njen prispevek za stvarne šolske potrebe, to je za kurjavo, razsvetljavo in snaženje šolskih prostorov. Dotični paragraf pa se glasi: Šolska posopja zidati Ad. je dolžnost šolske občine. (pa-

ragraf 3. dež. post. 28. dec. 1884.) Dokler bo pravno stališče tako, bom vedno glasoval po svojem pravnem prepričanju. Tega prepričanja je bil menda tudi srenjski odbor, ki je v seji dne 19. septembra 1906 enoglasno sklenil, naj se Bistrica izšola. Bili so v seji tudi trije napredni Slovenci. Zakaj me torej napadajo v »Gorenjcu« za isto, kar so sami pred menoj storili? Kaj jih je nagnilo, da so svoje prepričanje (?) od 19. septembra 1906 do zadnje občinske seje premenili? To pa je pač značilno in dosledno.

Bistričanom pa tudi odkrito rečem, da je zanje veliko bolje, če se izšolajo iz Trzliča, kakor da bi ostali všolani v Trzlič. Pride čas, ko bo treba v Trzliču nove šole. Troški bodo ogromni. Za te denarje, katere bi morali Bistričani plačati za novo tržiško šolo in nje vzdrževanje, imajo lahko v Kovorju svojo tri-razrednico.

Bodi pri tej priložnosti še to omenjeno. Kadar je v Trzliču kak pogovor o šoli, se vselej raznaša govorica, da bi morala fabrika za otroke svojih uslužbencev skrbeti sama in zidati svojo šolo. To mnenje ni pravo in ne odgovarja postavnim določbam. Kdaj morajo fabriški lastniki ustanoviti svoje šole? § 60. drž. zak. z dne 14. maja 1869 se glasi: Za otroke, ki delajo v fabrikah ali v večjih obrtnih zavodih ter zato ne morejo hoditi v občinsko šolo, morajo fabriški imetniki ustanoviti samostojne šole. V Trzliču v pobeni fabriki ne delajo šoloobvezni otroci. Šola je pa le za otroke in ne za njihove stariše. Če bi temu ne bilo tako, bi moral vsak Trzličan, ki pod svoje ime podpisuje tovarnar, za otroke svojih uslužbencev ustanoviti svojo šolo. Jaz delujem 37 let pri šoli, torej vendar ne morem nikjer takega pouličnega naziranja zagovarjati.

Nemcev tudi jaz nisem klical v Trzlič. Če zdaj gospodarijo, tudi jaz nisem kriv. Pa bolje volite! Jaz sem vselej pokazal svojega moža in bom tudi zdaj volil kandidata S. L. S., snubil pa ne bom ne Nemcev in ne slovenskih naprednjakov, najmanj pa svojega potuhnjene- napačnika.

Fr. Špendal, župnik.

Posestnik Lavoslav ali enolog Domišljav.

(Dopis iz Kostanjevice.)

Pogovorimo se kar podomače. Bučarjev g. Polde iz Kostanjevice hoče biti na vsak način nov apostol na Dolenjskem. Ni prenapačna ta ideja in — kar je najbolj važno, ta ideja tudi nese. Mladi gospod se razume na reklame za gostilno skoraj bolje, kakor na svojo »enologijo«. Ustanovil je čitalnico, požarno brambo, in v novem času, kakor v svoji poslani »Obrambi« v velikonočni izdaji »Naroda« on sam zatrjuje, tudi kmetijsko podružnico. Vse to se združuje v Bučarjevi gostilni. Čeravno ni dobička, izgube Polde gotovo nima zraven. On namreč sploh nima ničesar zraven. Ne, nikakor ne, zato je Bučarjev preveč »naroden«. In v jeseni, če Bog da, se vrhu vsega tega prenese še županski stolec iz Globočnikovega gradu tjakaj v Bučarjevo gostilno. In Bučarjev Polde menda ne sme veliko hoditi, zato zasede županski stolec in — ozdravljena bo njegova duša. Za drugo bodo pa drugi skrbeli. Prvo, kar Polde, kot nov župan kostanjevski ukrene, veljajo svetopisemske besede: Bodi luč! In Kostanjevica dobi tudi ponoči svojo prepotrebno luč. Tedaj tuju, ki pride ponoči v Kostanjevico, ne bo treba v egiptovski temi sredi mesta povpraševati: Oče, kje pa je Kostanjevica? In kajpada izvede Polde še marsikaj, kar ima že sedaj na — programu. Ali vsaka stvar ob svojem času. Zato se omejuje za danes tudi mi na kratko repliko Poldetove »Obrambe« v »Slov. Narodu«. Stvar v kratkem povedana je tale. V Kostanjevici obstoja že več let kmetijska podružnica. Ne trdimo, da bi se bila ta podružnica-tekmo svojega delovanja preveč »izdelala«. V Kostanjevici gre vse le bolj podomače. Ampak vendar delovala in obstajala je. Dobivali so drevesca, galico itd. Ali enolog Domišljav si je celo stvar še drugače mislil. Hotel je ustanoviti novo podružnico, in sicer na prigovarjanje iz Ljubljane. Tako vsaj zatrjuje Polde sam. Jeziki pa, — bodisi že dobri ali slabi, tega ne bomo preiskovali, govorci, da Polde potrebuje le nove reklame za gostilno. Pa bodi tako ali drugače, gotovo je, da je dal Polde sklicati ustanovni shod in sicer v novo šolsko poslopje. Povsod po šolah našega zemeljskega planeta je najbližnji gospodar šole krajni šolski svet. Če hoče kdo v kakor tuji hiši sklicati shod, je samoobsebi umevno, da mora vprašati za dovoljenje gospodarja te hiše. Ampak Bučarjev Polde je v tem oziru povsem drugih nazorov. On ni vprašal ne enega, ne drugega, ampak sklical je shod v šolo, pa je mir besedi. Ker je bil slučajno navzoč tudi g. nadučitelj, je Polde mislil, da je s tem zadoščeno »formaliteti«, kakor se on blagovoli izraziti v svoji »Obrambi«. Seveda, ko je načelnik krajnega šolskega sveta o tej Poldetovi smelosti izvedel, je načelnik opozoril g. enologa, da bi bila dolžnost sklicatelja, za to zborovanje izposlovati si pravočasno dovoljenje. Kajti sicer bi si drugo pot tudi ciganje izmislili vpriporiti v šoli kako »predstavo«. Skratka, človek, ki nima v šoli prav ničesar iskati, nima tudi pravice prerajati shode, kakor in kadar bi se mu zljubilo. — Gosp. Sever, kot načelnik krajnega šolskega sveta mu je vse to pojasnil seveda z vljudnimi besedami, ampak kljub temu se je Polde počutil strašansko užujenega. Zbežal je domu in tam je v naglici sklical tajni shod svojih »vazalov«. »In viribus unitis« so skovali v zadoščeno neko skrupulo, nosečo ime »Obramba« in poslali »Narodu«. Ne zdi

se nam vredno, analizirati to »Obrambo«. Kajti, poleg skrajne zlobnosti, s katero se zaganja v vse časti vredno osebo 61 let starega nadporočnika v pok., gosp. Otmarja Severja kot načelnika krajnega šolskega sveta, je celo skrupulo tako smešno bedasto, da bivši kostanjevski cuki poginili v trenutku, ko bi dotično številko »Naroda« preblizu povohali. Ampak resnost skrajne smelosti v »Obrambi« nas kljub vsi smešnosti sili, omejiti se na prvi in tretji odstavek te ponesrečene »Obrambe«. V teh dveh odstavkih namreč bije Polde samega sebe po zobeh. Piše namreč: »Na praznik, dne 25. t. m. sklical sem podpisani kmetovalce v tukašnje šolo, da se posvetujemo o ustanovitvi prepotrebne kmetijske podružnice. Podružnica se je na omenjenem sestanku tudi ustanovila, kateri sem isti dan pridobil 36 novih udov, tako, da bo njih število poskočilo od 16 na 52.« Torej Polde sam priznava, da je podružnica, če je imela že 16 članov, res že obstala, čemu jo je potem šele ustanovljati? Umetno in priporočljivo bi bilo, podružnico razširiti in preosnovati, toda ne po vzorcu g. Poldeta. Tretji odstavek pa posebno priporočamo c. kr. polit. oblasti v prepotrebno natančno preiskavo. Glasi se: »Pozabil sem si namreč izposlovati velikodušnega njegovega (načelnikovega) dovoljenja za tozadevno zborovanje v šolskih prostorih. Opustil sem to formaliteto zato, ker je bil pri zborovanju navzoč g. nadučitelj sam...« Ako ni to skrajna predrznost in zloraba obstoječih zakonov, potem ne vemo, kaj bi rekli. Kar se tiče glede »porodnih bolečin« g. nadporočnika pri ustanovitvi gasilnega društva, konečno daj, ne le še tole: Ako je imel g. nadporočnik takrat res kake »porodne bolečine«, nam sicer ni znano. Znano pa nam je, da nosi neki gospod pri tem društvu od tistega časa, ko je bil v družbi dveh oženjenih »somišljenikov« v nekem znanem ljubljanskem »zavetišču«, tudi nekeke »porodne bolečine«, ki nikakor ne delajo preveč časti ne njemu, ne njegovima somišljenikoma.

Iz slovanskega sveta.

sl Mažarska surovost. Slovák dr. Štefánik, astronom v Parizu, ki je tudi sodrúdník francoskega lista »Matin«, je bil iz Pariza poslan v Azijo na znanstveno potovanje. Pri tej priliki je tudi obiskal svoje stariše v Košarsku pri Bezovi na Ogrskem. Na potu po Slovaškem se mu je pripetil slučaj, ki kakor z bengalskim ognjem osvetljuje mažarsko omiko. Dr. Štefánik o tem piše slovaškim »Lud. Novinam« s temi-le besedami: »V divji Aziji med Kirgizi in Uzbegi nisem potreboval samokresa, ker moje življenje je bilo v varnosti. Še le v kulturnem Magyarorszagu na požunsko-peziški železnici, zavoljo tega, ker sem govoril slovaško, kot roparji so me napadli poslanci-mažarske ljudske stranke: Kovacz, Czitary, Bresztensky, Ernzt in Szmreczany. Poleg mene sedeči Kovacz je rekel: »Prepovedujem, da bi vi tukaj govorili slovaško. Ako izpregovorite še eno besedo slovaško, dam vam eno čez glavo ali pa vas ustrelim kakor psa.« Szmreczany je k temu še pristavil: »In jaz vam zopet možgane razčnem!« — Pri tem dogodku je bil tudi navzoč dunajski dopisnik angleškega lista »Times«. Dr. Štefánik bode sedaj tožil te surove člane mažarskega postavodajalstva.

sl Vzrast katoliške misli na Moravskem je lepo pokazal letni občni zbor društva čeških kmetov, ki se je vršil v Brnu. Udeležba je bila ogromna; 5000 članov je bilo pri zborovanju. Društvo ima sedaj že več nego 10 tisoč udov; njegovi listi »Selski Obzor«, »Selske klasy«, »Selka«, »Selski jinoch«, imajo po 10.000 naročnikov; skupaj torej 40.000 naročnikov in še več brancev. Zelo dobra misel je bila ustanovitev tednika »Náš Věk«, ki se prodaja po dva vinarja. Izdaja se še le nekoliko mesecev in ima že 20 tisoč odjemalcev.

sl Spomenik Tkalčicu. V Zagrebu se je sestavil odbor za spomenik hrvatskemu zgodovinarju Tkalčicu.

sl Poljski časnikarji protestirajo proti Björnsonu, ki je krivično sodil o Poljakihi povodom rusinskih demonstracij v Lvovu ter ga pozivljajo, da naj pride v Galicijo pripraviti se, da se je motil.

sl Husov spomenik bo stal na Staromestnem trgu v Pragi. Predsednik dr. Podlipny je sicer priznal, da z estetskih razlogov trg ni pripraven za spomenik, pa ga hočejo vendar ravno tam imeti »iz zgodovinskih razlogov«. Kip Matere Božje, ki so ga mislili odstraniti, ostane; tako bosta na istem trgu dva spomenika, ki niti po svojem pomenu, niti po svoji obliki ne spadata skup.

sl V Belgradu je umrl Ljubomir Kaljevič, državni svetnik in izmed najzaslužnejših mož Srbije. V šestdesetih letih preteklega stoletja je osnoval list »Srbija«, čigar uredništvo je bilo shajališče mladih naprednjakov. V politiki je bil nesebičen in je žrtvoval vse svoje imetje ter bil nekaj časa prognan iz države. Bil je tudi minister v prehodnem Avakumovičevem kabinetu.

sl Odlikovanje. Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti je imenovala dr. Lujo Adamoviča iz Dubrovnika, znanega botanika, za dopisjučega člana, kraljevske botanično društvo v Edinburghu pa za rednega člana.

sl Eksplozija v Zemunu. V gostilni gospoda Dragutinovića »pri srbskem kralju« v Zemunu se je zgodila eksplozija, vsled katere so uničeni vsi predmeti v sobi in razbita vsa vrata in okna. Vzrok je bil, ker je 10-letni sinček gostilničarjev neprevidno vrzel gorečo užigalico v predal, kjer je bil shranjen smodnik.

sl Zopet bosenski tiskovni zakon. V zadnji »Srpski Riječi« je bilo zaplenjenih 293, v »Narodu« pa 271 vrst.

izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Zaloga v Spodnji Šiški, telefona št. 187.

trg št. 163

!!! Kašelj !!!

Kdor nanj ne pazi, se zagreši na lastnem!

Kaiser-jeve

karamele za prsa

s 3 jelkami.

Zdravniško preizkušene in priporočene proti kašlju, hripavosti, kataru, slezi in kataru v grlu.

5120 not. potr. izpričeval dokazuje, da je res, kar se obljublja. 2483 2+30

Zavoj 20 in 40 vin. — Dosa 80 vin. pri:

lekarna pri orlu pri železnem mostu, deželna lekarna p. Mariji Pomagaj, E. Leustek, Ubald pl. Trnkoczy, Jos. Mayr in Piccoli v Ljubljani. Carl Savnik, lekarnar v Kranju.

Kolarskega

pomočnika kakor tudi

vajenca sprejme takoj **Ant. Setina**, kolarski mojster v Gor. Šiški št. 65 pri Ljubljani. 844 3-2

Harmonij

amerikanskega sistema, še skoro nov, **proda** vsled družinskih razmer pod ugodnimi pogoji **ANTON SKOK**, organist v Špitaliču, p. Motnik nad Kamnikom. 797 2-2

Najvišje odlikovanje na mednarodni razstavi v Milanu 1906 (avstr. razsodišče).

Josip Črnko

župnik v Vuhredu na Štajerskem, prosi za dopuštiljatev 8 steklenic

PICCOLI-jevega

železnatega vina

in izjavlja, da je že prej doposlano vino dobro učinkovalo.

1 polliterska steklenica K 2 —, 4 polliterske steklenice za Ljubljano K 7:20; po pošti z 2745 zavojnino vred K 7:80. **Il c**

Zunanja naročila izvršuje najtočnejše lekar **Piccoli v Ljubljani**, Dunajska cesta.

Piccoli v Ljubljani, Dunajska cesta.

Priporočilo.

Slavnemu občinstvu in preč. duhovščini vljudno priporočam vsa v kamnoseški stroko spadajoča dela iz vsakovrstnega in trpežnega kamna, kakor tudi veliko zalogo prav lično izdelanih

na grobnih spomenikov.

Prevzamem tudi napravo **kompletnih rakev** kakor vseh vrst kamnoseških del na pokopališču in tudi na deželi, po najnižji ceni. Upajoč, da me slavno občinstvo z obilnim delom počasti, bilježim z vsem spoštovanjem vdani

Fr. Kunovar, kamnosek pri Sv. Križu v Ljubljani in v Dolnicah 1, p. Št. Vid nad Ljubljano.

Opozarjam, da izvršujem naročila na žgano apno in kamen za kamnoseško in zidarsko obrt iz lastnega kamenoloma.

800 Naročila sprejemam pri pokopališču in v Dolnicah. 10-2

Les

kupuje po najugodnejših cenah proti gotovini, franko Ljubljana, državni kolodvor, Šiška, postavljen: 799 5-2

Parožaga Deghenghi v Ljubljani in sicer:

Vrsta	Debelost v cm	cena za kub. mtr.	Debelost v cm	cena za kub. mtr.	Debelost v cm	cena za kub. mtr.	Dolgot v metrih
hrastov les	od 30 do 60 cm	K 38—	od 26 do 29 cm	K 30—	od 19 do 25 cm	K 26—	od 3—4 m
smrekov les	dtto.	K 20—	dtto.	K 18—	dtto.	K 16—	4 metre
mecesnov les	"	K 24—	"	K 20—	"	K 18—	4 "
borov les	"	K 19—	"	K 17—	"	K 15—	4 "
jelkov les	"	K 18—	"	K 16—	"	K 14—	4 "
bukov les	"	K 17—	"	K 16—	"	K 14—	2:25 in 4:50

Hrastove deske 28 mm debele Ia K 55—, IIa K 45—, IIIa K 35— kubik meter. Dolgot 2—4 m.
Bukove 28 " " " 35—, " 30—, " 20—
Hrastove frize 28 " " " 2:50, " 2—, " 1:80 kvadrat meter. Dolgot 25—50 cm.
Bukove 28 " " " 1:40, " 1:10, " 1—

Stara gostilna pri 'Kajžarčku'

Podlipoglavom je na prodaj; nastopi se lahko takoj. — Proda se tudi **samo** poslopje brez polja, travnikov in gozdov.

Posebno ugodna prilika za **gostilno in prodajalno**

kajti 10 okrog ležečih vasi je brez gostilne in prodajalne, toraj nobene konkurence.

Vse drugo se izve pri lastniku **Franco Lipah-u v Dobrunji** p. Ljubljani. 781 3

Gostilna na prodaj

Ugodno in ceno se proda lepa **enonadstropna hiša**,

obstoječa iz 14 prostorov, vrtom, hlevom in vodnjakom, 8 let davka prosta, pri veliki cesti, v bližini Bleda. Na vplačilo K 6000, ostalo ostane lahko vknjiženo. — Več se izve pri lastniku **Anton Por-u, Rečica 15, p. Bled.** 784 20-3

Stara dobro vpeljana 764 3-2

trgovina

z mešanim blagom v Kranju

nasproti stolne cerkve se pod zelo ugodnimi pogoji s 1. majem oziroma s 1. avgustom

odda.

Prostorna prodajalnica, pripravno skladišče i. t. d. Istotam je v I. nadstropju tudi lepo stanovanje. — Ponudbe na g. Irmo Lang v Ljubljani, Stari trg 30.

Podružnica c. kr. priv.

avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt

(prej banka L. C. Luckmann)

v Ljubljani, Franca Jožefa cesta št. 9

delniška glavnica in rezervni zakladi kron 183,000.000

se bavi z **bančnimi in menjalnimi operacijami** vsake vrste, kakor: z **nakupovanjem in prodajo** tuzemskih in inozemskih **rent, zastavnih pisem, delnic, srečk, valut in deviz**, preskrbuje in deponuje **ženitovanjske kavcije**, prav tako tudi **službene kavcije in vadije za udeležbo pri ponudbah**, prejmlje v **hranitev in varstvo vrednostne papirje** ter oskrbuje njih **upravo in revizijo pri izžrebanjih**, **zavaruje srečke** proti **kurzni izgubi**, **izplačuje kupone in izžrebane vrednostne papirje** pri svoji blagajni, in dovoljuje **predjume** na **vrednostne papirje** in sprejema **borzna naročila** za **tuzemske in inozemske borze**,

prejmlje **vloge** za **obrestovanje** proti vložnim knjižicam na **tekoči račun** in na **giro-konto**, ter dovoljuje imetnikom takih računov, da smejo tudi z **vso svojo imovino** razpolagati **potom čeka à vista**, izdaja **obrestonosne blagajniške liste**, dovoljuje **kredit na tekoči račun**, **eskomptuje** v tuzemstvu in inozemstvu izplačne **menice** ter jih prejmlje za **inkasovanje**, prepušča **plačilna nakazila**, ter izdaja **kreditna pisma** za vse kraje tuzemstva in inozemstva, daje vestna navodila za **nalaganje vsake glavnice.** 725 15-8

Podružnica
v Spljetu.

Delniška glavnica:
K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

ponuja vsakovrstne srečke po dnevnem kurzu proti poljubnim mesečnim odplačilom, dovoljuje predjume na srečke in druge vrednostne papirje.

Zamenjava valute in novce po dnevnem kurzu, diskontuje kulantno devize v laških lirah.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje od dne vloge do dne vzdiga po **4 1/2%** Rentni davek plača banka sama.

Podružnica
v Celovcu.

Rezervni fond:
K 200.000.